

§ 17**Riktlinje för hantering av externa remisser i Stockholms stad****Samt tillägg i delegationsordning för
stadsledningskontoret, rotlar och partikanslier**

KS 2025/1165

Beslut

1. *Riktlinje för hantering av externa remisser i Stockholms stad* antas enligt bilaga 1 till utlåtandet.
2. Stockholms Stadshus AB uppmanas för egen del att anta, samt att ge samtliga bolagsstyrelser i uppdrag att anta, *Riktlinje för hantering av externa remisser i Stockholms stad* enligt bilaga 1 till utlåtandet.
3. Kommunstyrelsen ska ta fram tillämpningsanvisningar till *Riktlinje för hantering av externa remisser i Stockholms stad*.

Reservationer

Samtliga ledamöter för Moderaterna, Sverigedemokraterna, Liberalerna, Centerpartiet och Kristdemokraterna reserverar sig mot beslutet till förmån för det egna förslaget.

Ärendet

Kommunstyrelsens utlåtande behandlas. Utlåtandet gäller Riktlinje för hantering av externa remisser i Stockholms stad.

I debatten yttrar sig, se bilaga 3.

Förslag till beslut

Borgarrådet Wanngård (S) föreslår att kommunfullmäktige beslutar enligt kommunstyrelsens förslag.

Borgarrådet Fjellner (M), Linnéa Vinge (SD), borgarrådet Jönsson (L), Jonas Naddebo (C) och Nike Örbrink (KD) föreslår att kommunfullmäktige beslutar enligt Moderaternas, Sverigedemokraternas, Liberalernas och Centerpartiets förslag till beslut i kommunstyrelsen.

Beslutsordning

Ordföranden ställer förslagen mot varandra och finner att kommunfullmäktige beslutar enligt kommunstyrelsens förslag.

Signerat av

Protokollet har signerats digitalt av följande personer

Namn	Datum
Olle Burell	2026-02-02
Sara Stenudd	2026-02-02
Christofer Fjellner	2026-02-02
Karin Jöback	2026-02-02

Riktlinje för hantering av externa remisser i Stockholms stad

Samt tillägg i delegationsordning för stadsledningskontoret, rotlar och partikanslier

Förslag till beslut

Kommunstyrelsen föreslår att kommunfullmäktige beslutar följande.

1. *Riktlinje för hantering av externa remisser i Stockholms stad* antas enligt bilaga 1 till utlåtandet.
2. Stockholms Stadshus AB uppmanas för egen del att anta, samt att ge samtliga bolagsstyrelser i uppdrag att anta, *Riktlinje för hantering av externa remisser i Stockholms stad* enligt bilaga 1 till utlåtandet.
3. Kommunstyrelsen ska ta fram tillämpningsanvisningar till *Riktlinje för hantering av externa remisser i Stockholms stad*.

Kommunstyrelsen beslutar för egen del, under förutsättning att kommunfullmäktige beslutar enligt ovan, följande.

1. Stadsdirektören ska ta fram, besluta om samt vid behov revidera tillämpningsanvisningar till *Riktlinje för hantering av externa remisser i Stockholms stad*.
2. Kommunstyrelsens ordförande har delegation att besluta om besvarande av extern remiss i det fall svarstiden inte medger att ärendet hinner behandlas vid kommunstyrelsens sammanträde och anstånd inte har beviljats. Delegationspunkt 3:22 införs därmed i *delegationsordning för stadsledningskontoret, rotlar och partikanslier* i enlighet med utlåtandet.

Föredragande borgarrådet Karin Wanngård

Sammanfattning av ärendet

Kommunfullmäktige beslutade i budget 2023 (dnr KS 2022/1045) att ge kommunstyrelsen i uppdrag att utreda hur de remissvar som staden skickar kan göras mer tydliga och klargörande för mottagaren. Utifrån budgetuppdraget har en översyn gjorts av Stockholms stads hantering av externa remisser och det har identifierats ett behov av en stadsövergripande riktlinje för att effektivisera ärendeberedningen och tydliggöra stadens remissvar/yttrande.

I förslag till *Riktlinje för hantering av externa remisser i Stockholms stad* har den huvudprocess som staden redan tillämpar förtydligats och utvecklats. Förtydliganden har gjorts kring de formkrav som stadens nämnder och bolag uppmanas att följa när de lämnar sina synpunkter på den externa remissens förslag.

För att säkerställa en effektiv och rättssäker remisshantering föreslås en ny delegationspunkt i delegationsordning för stadsledningskontoret, rotlar och partikanslier. Tillägget innebär att kommunstyrelsens ordförande ges delegation att anta stadens yttrande på externa remisser för kommunstyrelsens räkning, i det fall svarstiden inte medger att ärendet hinner behandlas vid kommunstyrelsens sammanträde och anstånd inte har beviljats. Delegationsbeslutet ska anmälas till kommunstyrelsen.

Beredning

Ärendet har initierats av stadsledningskontoret och remitterats till samtliga facknämnder (exklusive avfallsnämnden), samtliga stadsdelsnämnder och Stockholms Stadshus AB.

Kyrkogårdsförvaltningen har inkommit med ett kontorsyttrande.

Arbetsmarknadsnämnden välkomnar förslaget till riktlinjer för hantering av externa remisser och föreslår ett par mindre revideringar av riktlinjerna för att förtydliga, öka läsbarheten och göra texten mer lättillgänglig.

Exploateringsnämnden bedömer att förslaget till riktlinje för hantering av externa remisser kan bidra till en bättre och mer utvecklad hantering inom staden.

Fastighetsnämnden ser positivt på den föreslagna riktlinjen och ser gärna att motsvarande riktlinje tas fram även för de remisser som inte omfattas av förslaget, samt att tillämpningen av klarspråksprincipen betonas i avsnittet om formkrav.

Förskolenämnden är positiv till den föreslagna riktlinjen.

Idrottsnämnden ställer sig positiv till de nya riktlinjerna som förtydligar processen kring stadens hantering av externa remisser.

Kulturnämnden anser att det är bra att staden får en gemensam riktlinje för externa remissvar och tillstyrker förslaget med undantag för några synpunkter.

Kyrkogårdsförvaltningen är positiv till den föreslagna riktlinjen.

Miljö- och hälsoskyddsnämnden välkomnar att staden har genomfört ett arbete för att se över processen kopplat till externa remisser. Nämnden framhåller att det är av stor vikt att synpunkter från stadens nämnder och styrelser inhämtas vid framtagandet av tillämpningsanvisningarna.

Servicenämnden anser att de föreslagna formkraven även bör följas vid besvarande av stadsinterna remisser och föreslår därför att riktlinjen bör breddas så att formkraven för att svara på alla remisser är stadsgemensamma och inte enbart tillämpas på

externa remisser som kommunstyrelsen skickar vidare till berörda nämnder och bolag.

Socialnämnden tillstyrker den föreslagna huvudprocessen och ser att formkrav på synpunkter, mallar och stödmaterial för interna remisser kommer att underlätta arbetet med att tydliggöra stadens yttrande.

Stadsbyggnadsnämnden tillstyrker remitterat förslag till riktlinjer och redogör i sitt remissvar för vissa synpunkter om hur det, även om det blir lite mer svårläst för den berörda statliga myndigheten, kan finnas risker med kravet på tydliga ställningstaganden till förslagen.

Trafiknämnden välkomnar att staden har genomfört ett arbete för att se över processen kopplat till externa remisser och anser att förändringarna som föreslås i riktlinjen och det tillkommande stödmaterialet kommer leda till tydligare remissvar från staden.

Utbildningsnämnden välkomnar att stadens arbete med externa remisser utgår ifrån en gemensam riktlinje och anser att riktlinjen är en ambitionshöjning i stadens arbete med externa remisser och föreslår en skrivning om vikten av att använda klarspråk när ett förslag på remissvar tas fram av respektive förvaltning/bolag.

Valnämnden ser positivt på att hanteringen av remisser förtydligas och att staden i sina remissvar är tydliga och klargörande för mottagaren och har inga invändningar mot förslaget.

Äldrenämnden är positiv till den riktlinje som har tagits fram men önskar även få de tillämpningsanvisningar som framöver ska tas fram på remiss då dessa troligen kommer att beröra nämndens arbete i stor utsträckning.

Överförmyndarnämnden anser att tydliga riktlinjer är hjälpsamt och gör processen effektivt och ser gärna att liknande riktlinjer tas fram för svar på interna remisser.

Bromma stadsdelsnämnd ställer sig positiv till den föreslagna riktlinjen och framhåller vikten av att endast remisser som direkt berör stadsdelsnämndernas uppdrag eller har särskild betydelse för invånarna i området bör remitteras till stadsdelsnämnderna.

Enskede-Årsta-Vantörs stadsdelsnämnd ställer sig positiv till riktlinjen och anser att den kommer vara behjälplig och effektivisera handläggningen av externa remisser.

Farsta stadsdelsnämnd ställer sig positiv till den föreslagna riktlinjen och tillstyrker de nya formkraven. Nämnden önskar att enbart remisser som träffar nämndernas uppdrag eller har stor betydelse för invånarna i området remitteras till stadsdelsnämnderna.

Hägersten-Älvsjö stadsdelsnämnd är positivt inställd till den del av riktlinjen som rör formkrav och tillstyrker förslagen.

Hässelby-Vällingby stadsdelsnämnd ställer sig positiv till förslaget.

Järva stadsdelsnämnd anser att det är bra att den process som i stora drag redan tillämpas förtydligas och utvecklas i en riktlinje.

Kungsholmens stadsdelsnämnd tillstyrker förslagen och ser positivt på de delar av riktlinjen som rör formkrav. Nämnden vill framhålla vikten av att de remisser som rör en stadsdelsnämnds ansvarsområde remitteras till berörd nämnd.

Norra innerstadens stadsdelsnämnd ställer sig positiv till innehållet i riktlinjen och lämnar kommentarer avseende de delar i riktlinjen som rör kategorisering och bedömning av externa remisser.

Skarpnäcks stadsdelsnämnd instämmer i förslagen och skickar med några idéer om vidareutveckling av remissvar av interna remisser.

Skärholmens stadsdelsnämnd ser positivt på att ärendeberedningen tydliggörs och lämnar bland annat synpunkter på att ett aktivt urval bör göras vid vidareremittering till stadsdelsnämnder, då olika stadsdelsnämnder kan beröras i olika grad beroende på exempelvis geografiskt läge och demografi.

Södermalms stadsdelsnämnd är positiv till att hanteringen av externa remisser förtydligas i riktlinjer samt att tillämpningsanvisningar och mallar tillkommer.

Stockholms Stadshus AB tillstyrker förslag till *Riktlinje för hantering av externa remisser i Stockholms stad* och anser att förslaget skapar bättre förutsättningar för dotterbolagen och i förlängningen koncernbolaget att inkomma med väl underbyggda synpunkter.

Föredragande borgarrådets synpunkter

Stockholms stad ombeds ofta svara på externa remisser och det är angeläget att de yttranden vi lämnar är tydliga för mottagaren. Som landets största kommun besitter vi en stor kompetens och det är viktigt att de synpunkter vi har tas omhand och att våra ståndpunkter och särskilda perspektiv beaktas.

Den nu föreslagna riktlinjen för externa remisser i Stockholms stad är ett resultat från ett uppdrag som lades i budget 2023 om hur remissvaren staden lämnar kan göras mer tydliga och klargörande för mottagaren. Genom uppdraget och den översyn som har gjorts har det identifierats ett behov av riktlinjer för att utveckla ärendeberedningen och under arbetets gång har förankringar genomförts med representanter från stadsdels- och fackförvaltningar samt med Stockholms Stadshus AB.

Förslaget har tagits emot positivt och välkomnas av alla stadens nämnder och bolag, vilket är glädjande. Det visar att förslaget landat rätt och är väl avvägt. En gemensam samsyn i staden är en förutsättning för en effektivare ärendeberedning och för tydligare remissvar från Stockholms stad.

Flera av de synpunkter som framförts av nämnder och styrelser under beredningen av ärendet anser jag vara lämpade för kommande tillämpningsanvisningar och stödmaterial, både för nämnder och bolag och för rotlarna, bland annat vikten av att

använda klarspråk. I övrigt har redaktionella ändringar gjorts utifrån remissinstansernas synpunkter vilka framgår i bilaga 2 till utlåtandet.

Jag har förståelse för oppositionens invändningar om att deras synpunkter inte kommer att framgå av stadens samlade yttrande, utan expedieras i bilagan till stadens svar, men anser att det är en nödvändig förändring för att uppnå den tydlighet som krävs för att tillvarata Stockholms stads intressen. Det är i slutändan de synpunkter staden har beslutat om som ska avges som stadens svar, inte de synpunkter som inte har beslutats. Avseende barnkonsekvensanalys så kommer stadens berörda verksamheter, i de förslag som rör barn och unga, fortsatt att ha ett barnrättsperspektiv i sin analys och redovisa eventuella konsekvenser för barn och unga i sina remissvar.

Däremot har jag ingen förståelse för antagandet om att förslaget skulle bidra till att fackförvaltningarnas synpunkter inte på samma sätt som idag skulle få genomslag och att stadens svar skulle bli mer politiskt än professionellt. Förslaget, inklusive den nya kategoriseringen av remisser, är i stora delar en kodifiering av redan nu gällande arbetssätt. Den stora skillnaden är att stadens yttrande över externa remisser, i och med riktlinjen som stadgar hur stadens remissvar ska ställas upp i enlighet med Regeringskansliets formkrav, kommer att bli tydligare, men stadens svar kommer fortsatt att tas fram utifrån nämndernas, bolagens och stadsledningskontorets synpunkter.

Bilagor

1. Bilaga - Riktlinje för externa remisser i Stockholms stad, dnr KS 2025/1165-31.1
2. Bilaga – Riktlinje för externa remisser i Stockholms stad – med spårade ändringar, dnr KS 2025/1165-31.2

Borgarrådsberedningen tillstyrker föredragande borgarrådets förslag.

Reservation av borgarråden Christofer Fjellner och Andréa Hedin (båda M) och borgarrådet Jan Jönsson (L) enligt följande.

Vi föreslår att kommunstyrelsen föreslår att kommunfullmäktige beslutar följande.

1. Att avslå föredragande borgarråds förslag till beslut
2. Att därutöver anföra

Som landets huvudstad utgör Stockholms stad en viktig remissinstans. Stadens mycket omfattande och kompetenta förvaltningar ansvarar för Sveriges mest folkrika kommun – landets första miljonstad mot slutet av 2025 – vilket innebär såväl bredd som spetskompetens. Stockholms stads yttranden har med rätta tyngd i både utformning och tillämpning av ny lagstiftning. Vi delar därför uppfattningen att Stockholms stad behöver tydliga, professionella och väl förankrade remissvar, det

kommer att gynna både staden som avsändare och staten som mottagare av remissvaren.

Däremot motsätter vi oss den nu föreslagna ordningen då den innebär en betydande maktförskjutning från facknämnderna till stadsledningskontoret och de av majoriteten styrda rotlarna. Detta riskerar att försvaga den förvaltningsmässiga integriteten och minska oppositionens möjligheter att påverka stadens yttranden. Därtill är vi mycket kritiska till att oppositionspartiernas synpunkter i det föreliggande förslaget diskrimineras i jämförelse med majoritetens synpunkter. Det innebär att det nya förslaget till remissvar inte kan betraktas som något annat än en politiskt färgad produkt. I frågor som handlar om ramarna för vårt gemensamma arbete och ytterst demokratin är det därför fel att den nuvarande vänsterstyret så tydligt väljer att rigga spelplanen till sin egen fördel.

Sammantaget innebär förslaget en förändring som är betydligt mer genomgripande än vad som påstås. Det påverkar balansen mellan politik och förvaltning, vilket minskar möjligheten att följa hur olika politiska bedömningar vägs mot varandra. Just därför är det särskilt anmärkningsvärt att en sådan omdaning inte har förankrats över blockgränserna. Remisshanteringen är en grundläggande del av stadens demokratiska processer och förändringar av denna omfattning bör vila på bred politisk samsyn för att säkerställa legitimitet, öppenhet och förtroende.

Med den nya modellen kommer oppositionens perspektiv inte längre att framgå i själva remissvaret, utan endast i protokollsanteckningar i bilagor. Det är en tydlig försämring jämfört med dagens ordning, där alternativa uppfattningar syns i direkt anslutning till stadens svar. Effekten blir en mer centraliserad hantering där SLK och rotlarna ges ett oproportionerligt inflytande och där fackförvaltningarnas sakliga expertbedömningar riskerar att få mindre genomslag. Detta gör det svårare att förstå vad som faktiskt är politikens synpunkter och vad som är förvaltningarnas professionella och oberoende bedömningar.

Föredragande borgarrådet menar att förändringen är nödvändig för att skapa tydlighet. Vi delar inte den bedömningen. Det är svårt att se varför oppositionens synpunkter måste lyftas bort från huvudsvaret för att remissen ska uppfattas som klar och sammanhållen. I praktiken minskar detta transparensen och gör det otydligare för mottagaren vilka politiska avvägningar som har gjorts under processens gång. När oppositionens ställningstaganden placeras i bilagor istället för i anslutning till remissyttrandet blir processen mindre öppen och mindre begriplig. Vår bestämda uppfattning som vi gemensamt framfört i oppositionen vid varje avstämning är att antingen ska politiska synpunkter från både majoriteten och oppositionen lyftas fram på samma sätt, eller så ska politiska synpunkter inte alls lyftas fram.

Den ökade centraliseringen skapar dessutom oklarheter kring ansvarsfördelningen i frågor som kräver särskild sakkunskap, exempelvis barnkonsekvensanalyser. När flera förvaltningars expertbedömningar vägs samman centralt är det avgörande att det tydligt framgår hur avvägningarna har gjorts, vilka konsekvenser som identifierats och vilket beslutsunderlag som faktiskt ligger till grund för stadens ståndpunkt. Förslaget ger inte sådana garantier och riskerar därför att försvaga både barns rättigheter och andra lagstadgade perspektiv i remisshanteringen.

Sammanfattningsvis anser vi att det är mycket olyckligt och en ny ordning från den nuvarande majoriteten som vi motsätter oss, att frågor som handlar om våra demokratins spelregler inte beslutas i samförstånd.

Kommunstyrelsen delar borgarrådsberedningens uppfattning och föreslår att kommunfullmäktige beslutar enligt föredragande borgarråds förslag.

Stockholm den 17 december 2025

Karin Wanngård
Kommunstyrelsens ordförande

Reservation av Christofer Fjellner, Jonas Nilsson och Johan Paccamonti (alla M), Gabriel Kroon (SD), Jan Jönsson (L) och Jonas Naddebo (C) som är likalydande med Moderaternas och Liberalernas gemensamma reservation i borgarrådsberedningen.

Ärendet

Stockholms stad får ett stort antal remisser för yttrande varje år från bland annat Regeringskansliet, statliga myndigheter, andra kommuner, regioner, organisationer och andra externa organ. Mellan åren 2018 och 2024 mottog Stockholms stad närmare 1 400 externa remisser från drygt 80 olika avsändare. Stockholms stad lägger ner betydande resurser på att besvara externa remisser.

Utifrån uppdrag i budget 2023 (dnr KS 2022/1045) har en översyn gjorts av Stockholms stads hantering av externa remisser och det har identifierats ett behov av en stadsövergripande riktlinje för att effektivisera ärendeberedningen och tydliggöra stadens svar/yttrande.

I förslag till *Riktlinje för hantering av externa i remisser i Stockholms stad* har den huvudprocess som staden redan använder förtydligats och utvecklats utifrån de behov som framkommit under arbetet med översynen av stadens remisshantering.

Förtydliganden har gjorts kring de formkrav som stadens nämnder och bolag uppmanas att följa när de lämnar sina synpunkter på den externa remissens förslag.

Formkravet följer Regeringskansliets skrift *Svara på remiss – om remisser av betänkanden och andra förslag från regeringskansliet (PM 2021:1)*. För att underlätta för stadens interna remissinstanser, dvs. nämnder och bolag, kommer nya mallar och stödmaterial att tas fram och implementeras.

Kategorisering/bedömning av externa remisser

De externa remisser som Stockholms stad får för yttrande har olika dignitet utifrån remissförslagets påverkan på staden. För att säkerställa en effektiv hantering ska de externa remisserna som inkommer till Stockholms stad kategoriseras och bedömas av föredragande borgarråd/rotel enligt följande fyra kategorier:

Kategori 1	Förslagen i den externa remissen har en stor påverkan på Stockholms stad, är av principiell betydelse eller har en politisk betydelse	A: Remisstiden möjliggör behandling av nämnd/ bolag
		B: Remisstiden är för kort för nämndbehandling och anstånd har inte beviljats
		C: Remisstiden är mycket kort och anstånd har inte beviljats
Kategori 2	Förslagen i den externa remissen kräver speciella sakkunskaper som stadsledningskontoret saknar och remissen saknar stadsövergripande betydelse/har marginell politisk betydelse	
Kategori 3	Förslagen i den externa remissen har liten/marginell/ingen påverkan för staden	
Kategori 4	Stockholms stad är inte formell remissinstans, utan remissen besvaras på eget initiativ från staden	

Kategorierna och bedömningsgrunderna beskrivs och exemplifieras i *Tillämpningsanvisningar för riktlinjer för hantering av externa remisser i Stockholms stad*.

Stadens yttrande över externa remisser

Roteln tar fram ett samlat yttrande utifrån inkomna synpunkter från nämnder och bolag och inkluderar borgarrådets synpunkter. Yttrandet biläggs kommunstyrelsens promemoria. Förslag till beslut är att kommunstyrelsen antar yttrandet som stadens svar på den externa remissen. Huvudregeln är att kommunstyrelsens ordförande är avsändare av kommunstyrelsens yttrande.

KF/KS kansli expedierar stadens samlade yttrande, som inkluderar föredragande borgarrådets synpunkter, med tillhörande beslutsunderlag.

Ändring i delegationsordningen

Det förekommer att remisstiden för externa remisser är så pass kort att ärendet, och därmed yttrandet, inte hinner behandlas politiskt. I samband med översynen av stadens remisshantering har det därför identifierats ett behov av att införa en delegationspunkt i delegationsordningen för stadsledningskontoret, rotlar och partikanslier för antagande av yttrande för kommunstyrelsens räkning.

När den externa remissens svarstid inte medger att ärendet hinner behandlas vid kommunstyrelsens sammanträde och anstånd inte har beviljats föreslås därför att kommunstyrelsens ordförande får delegation att besvara remissen. I enlighet med kommunallag (2017:725) 6 kap. 40 § föreslås det att ett sådant beslut ska anmälas till kommunstyrelsen.

Stadsledningskontoret föreslår följande lydelse på delegationspunkten i delegationsordning för stadsledningskontoret, rotlar och partikanslier:

Ärendegrupp/ärende		Lag m.m.	Lägsta nivå	Beslutsform	Kommentar
Nr 3:22	Besvarande av extern remiss i det fall svarstiden inte medger att ärendet hinner behandlas vid kommunstyrelsens sammanträde och anstånd inte har beviljats	Riktlinje för hantering av externa remisser i Stockholms stad	Kommunstyrelsens ordförande	Anmäls	

Stadsledningskontoret

Stadsledningskontorets tjänsteutlåtande daterat den 10 september 2025 har i huvudsak följande lydelse.

I översynen av Stockholms stads hantering av externa remisser har det framkommit ett behov av en stadsövergripande riktlinje samt förtydligande och utveckling av befintlig huvudprocess i syfte att göra stadens remissvar mer tydliga och klargörande för mottagaren.

Stadsledningskontoret föreslår därför en *Riktlinje för hantering av externa remisser i Stockholms stad* där den huvudprocess som staden redan tillämpar förtydligats och utvecklats. Förtydligande har gjorts kring de formkrav som stadens nämnder och bolag uppmanas att följa när de lämnar sina synpunkter på den externa remissens förslag. Utveckling av huvudprocessen har skett vad gäller kategorisering/bedömning av externa remisser och att staden tar fram ett samlat yttrande som expedieras till avsändande myndighet/organisation.

Stadsledningskontoret bedömer att den föreslagna riktlinjen är väl avvägd utifrån den översyn av stadens remisshantering som har genomförts.

I samband med översynen av stadens remisshantering har det identifierats ett behov av att införa en delegationspunkt i delegationsordningen för stadsledningskontoret, rotlar och partikanslier för antagande av yttrande för kommunstyrelsens räkning. Stadsledningskontoret föreslår att kommunstyrelsens ordförande (KSO) ges den föreslagna delegationen och att beslutet ska anmälas till kommunstyrelsen.

Remissammanställning

Ärendet har initierats av stadsledningskontoret och remitterats till samtliga facknämnder, (exklusive avfallsnämnden), samtliga stadsdelsnämnder och Stockholms Stadshus AB.

Kyrkogårdsförvaltningen har inkommit med ett kontorsyttrande.

Innehållsförteckning

Arbetsmarknadsnämnden	11
Exploateringsnämnden.....	13
Fastighetsnämnden.....	14
Förskolenämnden.....	15
Idrottsnämnden	15
Kulturnämnden	16
Kyrkogårdsförvaltningen.....	17
Miljö- och hälsoskyddsnämnden	17
Servicenämnden	18
Socialnämnden.....	18
Stadsbyggnadsnämnden.....	19

Trafiknämnden	20
Utbildningsnämnden.....	21
Valnämnden	23
Äldrenämnden	23
Överförmyndarnämnden	25
Bromma stadsdelsnämnd.....	25
Enskede-Årsta-Vantörs stadsdelsnämnd.....	26
Farsta stadsdelsnämnd	26
Hägersten-Ålvsjö stadsdelsnämnd.....	27
Hässelby-Vällingby stadsdelsnämnd	27
Järva stadsdelsnämnd	28
Kungsholmens stadsdelsnämnd	28
Norra innerstadens stadsdelsnämnd	29
Skarpnäcks stadsdelsnämnd	30
Skärholmens stadsdelsnämnd	31
Södermalms stadsdelsnämnd.....	32
Stockholms Stadshus AB	33
Reservationer m.m.	38

Arbetsmarknadsnämnden

Arbetsmarknadsnämnden beslutade vid sitt sammanträde den 11 november 2025 följande.

Arbetsmarknadsnämnden beslutade att hänvisa till förvaltningens tjänsteutlåtande som sitt yttrande över remissen.

Arbetsmarknadsförvaltningens tjänsteutlåtande daterat den 30 oktober 2025 har i huvudsak följande lydelse.

Arbetsmarknadsförvaltningen välkomnar förslaget till riktlinjer för hantering av externa i remisser i Stockholms stad och instämmer i behovet av att effektivisera stadens remisshantering och tydliggöra stadens svar på externa remisser. Förvaltningen ser ett värde i ökad transparens och tydlighet kring hanteringen av remisser, något som ger stadens medarbetare och medborgare ökad insyn i kommunens styrning och organisation.

Inledning

I första meningen under aktuell rubrik framgår följande: ”Stockholms stad får varje år ett stort antal remisser från Regeringskansliets departement, statliga myndigheter [...]” Förvaltningen föreslår att ”Regeringskansliets *departement*” ersätts med ”Regeringskansliet”, som utöver departementen innefattar bland annat Statsrådsberedningen, som tidigare har varit remissavsändare och som inte är ett departement utan en samordnande enhet. Eftersom Regeringskansliet/Regeringskansliets departement är statliga myndigheter borde ”statliga myndigheter” som räknas upp som exempel på övriga remissavsändare efter ”Regeringskansliets departement” benämnas som ”*andra* statliga myndigheter”.

Huvudprocess för hantering av extern remiss

Arbetsmarknadsförvaltningen föreslår att ordet ”lottas” som används i figuren och i den numrerade listan under ovanstående rubrik ersätts av ordet ”fördelas”. Även om lottas är ett begrepp använt under decennier inom delar av stadens förvaltning är det långt ifrån alla medarbetare och medborgare som känner till begrepps innebörden. Genom att undvika onödig otydlighet blir texten tillgänglig för fler.

I den numrerade listan under punkten 7 önskar arbetsmarknadsförvaltningen att det förtydligas att det är *kommunstyrelsen* som fattar det politiska beslutet som fastställer stadens yttrande över den externa remissen. Detta är inte helt självklart för den som inte är insatt i den kommunala beslutsprocessen.

Kategorisering/bedömning av extern remiss

Arbetsmarknadsförvaltningen anser att föredragande borgarråds/rotels kategorisering och bedömning gärna får förklaras på ett tydligare och mer ingående sätt för att läsaren ska förstå hur kategorisering/bedömning sker och varför det är motiverat.

Intern remittering av extern remiss

Arbetsmarknadsförvaltningen önskar ett tydliggörande av hur rotelns urval går till i de fall då antalet berörda nämnder och bolag är alltför omfattande för att samtliga ska få möjlighet att yttra sig i frågan. Vidare ser arbetsmarknadsförvaltningen gärna att facktermen kontorsyttrande kortfattat förklaras i anslutning till att begreppet används första gången.

Formkrav på synpunkter

Arbetsmarknadsförvaltningen önskar inledningsvis påpeka att promemorian *Svara på remiss – hur och varför* som det hänvisas till i stycket under aktuell rubrik är namnet på den publikation (PM 2003:2) som tidigare getts ut av Regeringskansliet och som numera har ersatts av en ny promemoria (PM 2021:1) vars rubrik lyder: *Svara på remiss - om remisser av betänkanden och andra förslag från Regeringskansliet*.

Vidare välkomnar arbetsmarknadsförvaltningen de formkrav på synpunkter som presenteras och följer Regeringskansliets rekommendationer. Förvaltningen ser gärna ett tillägg till formkraven där vikten av att använda klarspråk i de texter som staden

tar fram, lyfts. Klarspråksparagrafen i språklagen (2009:600) (11 §) slår fast att språket i offentlig verksamhet ska vara vårdat, enkelt och begripligt. Det är viktigt att våra remissvar uppfyller kraven för klarspråk för att öka tillgängligheten och effektivisera kommunikationen med mottagarna.

Avslutningsvis önskar arbetsmarknadsförvaltningen att det tas fram formkrav även för interna remisser då detta är något som kan underlätta i stadens remisshantering.

Stadens yttrande över extern remiss

Arbetsmarknadsförvaltningen ser gärna en kortfattad beskrivning av hur roteln går tillväga i arbetet med att ta fram stadens samlade yttrande utifrån inkomna synpunkter från nämnder och bolag samt hur det föredragande borgarrådets synpunkter inlemmas i stadens samlade yttrande. En beskrivning av hur stadens samlade yttrande tas fram skulle skapa tydlighet gällande roller och mandat samt öka transparensen i hanteringen av externa remisser i staden.

Exploateringsnämnden

Exploateringsnämnden beslutade vid sitt sammanträde den 6 november 2025 följande.

Exploateringsnämnden beslutar att godkänna exploateringskontorets tjänsteutlåtande som svar på remissen.

Ersättaryttrande av Aron Modig (KD), se Reservationer m.m.

Exploateringskontorets tjänsteutlåtande daterat den 8 oktober 2025 har i huvudsak följande lydelse.

Exploateringskontoret bedömer att förslag till riktlinje för hantering av externa remisser kan bidra till en bättre och mer utvecklad hantering av remisser inom staden. Exploateringskontoret har deltagit i stadens arbete med att se över remisshantering och lämnar synpunkter på detta.

Exploateringskontoret bedömer det som positivt att en huvudprocess beskrivs och definieras i ett stadsövergripande dokument. Detta bedöms bidra till ett tydliggörande av de olika stegen i beredningsprocessen samt ansvar och roller. Rotlarnas samt enheten, inom stadsledningskontoret, KF/KS kanslis övergripande ansvarar för hanteringen av remisser tydliggörs vilket bedöms som positivt. Exploateringskontoret bedömer det också som positivt att riktlinjen förtydligar att om den externa remissens svarstid inte medger behandling i nämnd eller bolag kan synpunkter istället inhämtas genom kontorsyttrande.

Förslag till riktlinjer kan förtydligas på ett antal områden. Exempelvis uppmanas, i förslaget, stadens nämnder och bolag att:

Följ den externa remissens disposition och använd samma rubriker och/eller avsnittsnumrering som i den externa remissen.

Detta kan delvis vara svårt att åstadkomma i förhållande till stadens egna formkrav

och dokumentmallar. I remissen beskrivs också att nya mallar och stödmaterial kommer att tas fram och implementeras i syfte att underlätta för stadens interna remissinstanser, det vill säga nämnder och bolag. Detta bedömer kontoret som positivt, och det kan bidra till en effektivare intern hantering av remisser inom staden.

Avge tydliga ställningstaganden huruvida nämnden avstyrker eller motsätter sig, tillstyrker och/eller instämmer i eller inte har några synpunkter på förslagen i den externa remissen

Även om ställningstaganden i kontorets tjänsteutlåtande anges är tydligt, är det nämnden som i slutändan beslutar. Nämnden kan vara av annan åsikt, vilket kan göra det samlade svaret mindre tydligt.

Fastighetsnämnden

Fastighetsnämnden beslutade vid sitt sammanträde den 25 november 2025 följande.

1. Fastighetsnämnden godkänner och överlämnar fastighetskontorets tjänsteutlåtande som svar på remissen.
2. Fastighetsnämnden beslutar att omedelbart justera paragrafen.

Reservation av Hansi Karppinen (L), se Reservationer m.m.

Fastighetskontorets tjänsteutlåtande daterat den 27 oktober 2025 har i huvudsak följande lydelse.

Fastighetskontoret välkomnar att staden har genomfört ett arbete för att se över processen kopplat till externa remisser i syfte att bland annat göra stadens yttranden tydligare för mottagaren. Staden hanterar en betydande mängd externa remisser i en stor organisation med stundom långa ledtider, varför det är viktigt att remissprocessen är tydlig, effektiv och enkel.

De i riktlinjen formulerade formkraven är relevanta och kontoret tror att de kommer utgöra ett stöd och bidra till enhetliga yttranden. Riktlinjen är övergripande formulerad och det är först i det tillkommande stödmaterialet som den praktiska hanteringen tydliggörs. För att åstadkomma en så ändamålsenlig process som möjligt för stadens yttranden och för att förankra rutinen hos de verksamheter som ska tillämpa den ser kontoret det som viktigt för stadsledningskontoret att under framtagnet inhämta synpunkter på underlagen från stadens förvaltningar och bolag.

Kontoret ser positivt på tydliggörandet kring kategorisering och bedömning av olika remissers dignitet och anser att förslaget är väl avvägt. Även i det här avseendet är riktlinjen övergripande och kontoret vill framhålla vikten av att i tillämpningsanvisningarna tydliggöra vad de olika kategorierna innebär i sak; det vill säga hur den praktiska hanteringen kan skilja sig åt. När en extern remiss exempelvis är av teknisk karaktär och saknar större stadsövergripande betydelse (samt har marginell politisk betydelse) är det önskvärt att kommunstyrelsen även fortsatt har möjlighet att överlåta ansvaret att besvara remissen direkt till berörd facknämnd. På samma sätt vore det önskvärt att i tillämpningsanvisningen tydliggöra var ansvaret att

begära anstånd hos den remitterande instansen ligger, samt påminna om att i största möjliga mån beakta berörda nämnders och bolagsstyrelsers sammanträdesdatum när stadsintern remisstid fastställs, för att i så stor utsträckning som möjligt möjliggöra nämnd- eller styrelsebehandling.

Att stadens remissvar är så tydliga och klargörande som möjligt är även viktigt ur ett demokratiperspektiv, varför kontoret önskar betona vikten av att använda ett enkelt och begripligt språk. Stadens remissvar bör kunna läsas och förstås inte bara av mottagaren utan också av allmänheten, journalister och andra som vill ta del av informationen. Kontoret ser därför positivt på en stärkt tillämpning av klarspråksprincipen i stadens remisshantering, vilket med fördel kan lyftas fram i det kommande stödmaterialet.

Avslutningsvis vill kontoret framföra att det vore önskvärt om motsvarande riktlinjer avseende formkraven även tas fram för de remisser som inte omfattas av förslaget.

Förskolenämnden

Förskolenämnden beslutade vid sitt sammanträde den 25 november 2025 följande.

Förskolenämnden godkänner förvaltningens tjänsteutlåtande och överlämnar det till kommunstyrelsen som svar på remissen.

Reservation av Åsa Nilsson Söderström (L), se Reservationer m.m.

Förskoleförvaltningens tjänsteutlåtande daterat den 24 september 2025 har i huvudsak följande lydelse.

Förvaltningen är positiv till föreslagen riktlinje och kan konstatera att den bidrar till en tydlighet både i hanteringen och i själva remissvaren.

Förskolenämnden godkänner förvaltningens tjänsteutlåtande och överlämnar det till kommunstyrelsen som svar på remissen.

Idrottsnämnden

Idrottsnämnden beslutade vid sitt sammanträde den 20 oktober 2025 följande.

Idrottsnämnden godkänner förvaltningens tjänsteutlåtande som svar på remissen och överlämnar det till kommunstyrelsen.

Idrottsförvaltningens tjänsteutlåtande daterat den 12 september 2025 har i huvudsak följande lydelse.

Förvaltningen ser positivt på arbetet med att effektivisera hanteringen av externa remisser. Vidare ser förvaltningen även stor nytta med att tydliggöra remissvaren för remissavsändarna, vilket kommer att skapa en mer strukturerad och effektiv process inom staden.

Rotlarna kommer att kunna göra en bedömning och kategorisering av remisserna vilket är ett mycket bra steg framåt som kommer att ge en ökad möjlighet att

prioritera och gruppera remisserna utifrån deras angelägenhetsgrad för staden. Detta säkerställer en tydligare och mer strukturerad hantering av remisser.

Förvaltningen ser fram emot att ta del av och börja arbeta efter de nya mallar och stödmaterial som kommer att tas fram och implementeras och som syftar till att skapa en tydligare, mer enhetlig och effektivare hantering av remissprocesserna.

Kulturnämnden

Kulturnämnden beslutade vid sitt sammanträde den 11 november 2025 följande.

1. Kulturnämnden överlämnar förvaltningarnas tjänsteutlåtande till kommunstyrelsen som svar på remissen.
2. Ärendet justeras omedelbart.

Kulturförvaltningens tjänsteutlåtande daterat den 9 oktober 2025 har i huvudsak följande lydelse.

Kulturförvaltningen och Stadsarkivet tycker att det är bra att staden får en gemensam riktlinje för externa remissvar. Förvaltningarna tillstyrker förslaget med undantag för några synpunkter som lyfts nedan.

Kulturförvaltningen och Stadsarkivet ser gärna att stadsledningskontoret tar fram en motsvarande riktlinje och mall för stadsinterna remissvar.

Kategorisering och beredning av inkommande remisser

Det är inte tydligt beskrivet i riktlinjen vad de fyra olika kategorierna kommer att innebära i form av stadsintern beredning. Förvaltningarna anser att det bör framgå av riktlinjen.

Förvaltningarna ser också en risk med att ansvarig rotel ska bedöma och kategorisera inkomna ärenden utifrån de fyra föreslagna kategorierna. Kulturförvaltningen och Stadsarkivet har ibland behövt efterfråga remisser som initialt inte bedömts falla inom kulturnämndens ansvarsområden. Förvaltningarna vill därför betona vikten av att roteln säkerställer att berörda nämnder inkluderas som remissinstans i ärenden som berör nämndens ansvarsområden.

Externa remisser ställda till nämnden eller nämndens institutioner

Kulturförvaltningen och Stadsarkivet får återkommande externa remisser ställda direkt till sig. Vissa remisser skickas t.ex. både till Stockholms kommun och till Stockholms stadsmuseum eller Stockholms stadsarkiv. Förvaltningarna brukar då meddela att deras svar kommer att ingå i stadens samlade svar. Det vore bra om det förtydligades i riktlinjen hur stadens nämnder ska göra med den typen av remisser.

Samskrivna tjänsteutlåtanden

Riktlinjen berör inte de externa remissvar som förvaltningarna samskriver, och som anmäls till nämnderna efter att de behandlats av kommunstyrelsen. Det vore bra om hanteringen av dessa remisser synliggjordes och förtydligades i riktlinjen.

Kyrkogårdsförvaltningen

Kyrkogårdsförvaltningens tjänsteutlåtande daterat den 18 november 2025 har i huvudsak följande lydelse.

Kyrkogårdsförvaltningen ställer sig positiv till riktlinjen för hantering av externa remisser och delar stadsledningskontorets bild av att den föreslagna riktlinjen är väl avvägd utifrån den genomförda översynen av stadens remisshantering.

Miljö- och hälsoskyddsnämnden

Miljö- och hälsoskyddsnämnden beslutade vid sitt sammanträde den 4 november 2025 följande.

Miljö- och hälsoskyddsnämnden beslutar att godkänna förvaltningens tjänsteutlåtande som svar på remissen.

Miljöförvaltningens tjänsteutlåtande daterat den 30 september 2025 har i huvudsak följande lydelse.

Miljöförvaltningen välkomnar att staden har genomfört ett arbete för att se över processen kopplat till externa remisser, i syfte att bl.a. göra stadens yttranden än mer tydliga för mottagaren. De i riktlinjen formulerade formkraven för yttranden är relevanta, men förvaltningen vill framhålla att det är först i de tillkommande mallarna (inklusive tillämpningsanvisningen för riktlinjen) som den praktiska hanteringen av betydelse för förvaltningens arbete tydliggörs. Förvaltningen vill därför understryka att det är av stor vikt att stadsledningskontoret vid framtagandet av dessa underlag också inhämtar synpunkter från andra förvaltningar och bolag i staden. Detta både för att åstadkomma en så ändamålsenlig process för nämndernas och bolagens yttranden som möjligt och för att förankra rutinen hos de verksamheter som ska tillämpa den.

I denna kontext föreslår miljöförvaltningen att tillämpningsanvisningen till riktlinjen ska utgå från att även nämnder och bolagsstyrelser lägger sina yttranden över externa remisser som en bilaga till tjänsteutlåtandet. På så vis kan svaret till den remitterande instansen hållas kort och kärnfullt, utan upprepningar eller ärendebeskrivning och enligt de formkrav som riktlinjen pekar ut, samtidigt som det fortfarande är möjligt att i tjänsteutlåtandet ge bakgrund och kontext till beslutsfattarna (nämnden eller bolagsstyrelsen). Med en sådan lösning behövs heller inte olika mallar för tjänsteutlåtanden, utan samma stadsövergripande mall för tjänsteutlåtanden kan användas till samtliga ärenden (vilket minskar risken för att fel mall används och andra formfel).

Förvaltningen anser vidare att riktlinjens tydliggörande kring kategorisering och bedömning av olika remissers dignitet är väl avvägd. Det är dock viktigt att i

tillämpningsanvisningarna tydliggöra vad de olika kategorierna innebär i sak; d.v.s. hur den praktiska hanteringen kan skilja sig åt. När en extern remiss exempelvis är av teknisk karaktär och saknar större stadsövergripande betydelse (samt har marginell politisk betydelse) så är det önskvärt om kommunstyrelsen även fortsatt har möjlighet att delegera ansvaret att besvara remissen direkt till berörd facknämnd. På samma sätt vore det önskvärt att i tillämpningsanvisningen tydliggöra var ansvaret att begära anstånd hos den remitterande instansen ligger, samt påminna om att i största möjliga mån beakta berörda nämnders och bolagsstyrelser sammanträdesdatum när stadsintern remisstid fastställs, för att i så stor utsträckning som möjligt möjliggöra nämnd- eller styrelsebehandling.

Servicekommittén

Servicekommittén beslutade vid sitt sammanträde den 28 oktober 2025 följande.

Remissen besvaras med förvaltningens tjänsteutlåtande.

Serviceförvaltningens tjänsteutlåtande daterat den 3 oktober 2025 har i huvudsak följande lydelse.

I förslaget berörs förvaltningen framförallt av det formkrav som stadens nämnder och bolag uppmanas att följa när de lämnar synpunkter på en extern remiss. Förvaltningen anser att formkraven även bör följas vid besvarande av stadsinterna remisser och föreslår därför att riktlinjen bör breddas så att formkraven för att svara på alla remisser är stadsgemensamma och inte enbart tillämpas på externa remisser som kommunstyrelsen skickar vidare till berörda nämnder och bolag.

I övrigt ser förvaltningen fram emot de tillämpningsanvisningar, mallar och stödmaterial som ska tas fram då dessa bedöms vara de verktyg som kommer vara till störst hjälp i förvaltningens arbete utifrån den föreslagna riktlinjen.

Socialkommittén

Socialkommittén beslutade vid sitt sammanträde den 25 november 2025 följande.

1. Socialkommittén godkänner förvaltningens tjänsteutlåtande som svar på remissen.
2. Ärendet justeras omedelbart

Reservation av Jan Jönsson (L), se Reservationer m.m.

Annika Elmlund m.fl. (alla M) avstår från att delta i beslutet.

Socialförvaltningens tjänsteutlåtande daterat den 21 oktober 2025 har i huvudsak följande lydelse.

Förvaltningen tillstyrker den föreslagna huvudprocessen som bland annat innebär att kommunstyrelsen är ingången och utgången för externa remisser. På så sätt kan också staden bedöma vilka remisser som har en påverkan på staden och därmed relevanta att besvara och vilka som inte är det. Utöver att det leder till en effektivisering av

remisshantering kommer stadens yttrande bli tydligare. För att huvudprincipen ska hålla över hela staden och över tid är det viktigt att kommunstyrelsen själv inte skickar ut något till förvaltningar innan bedömning har gjorts huruvida staden ska yttra sig. Kontakt måste även tas med de departement som remitterar ut utredningar rakt in i stadens verksamheter eller av staden samordnade verksamheter. Departementen kan framledes inte förvänta sig att verksamheter ska inkomma med egna remissvar.

Skärpta formkrav på synpunkter kommer att underlätta för läsaren oavsett om den är en förtroendevald eller en tjänsteperson. Nya mallar och stödmaterial för interna remisser förenklar övergången. Samtidigt finns det ibland ett behov av att informera den egna nämnden om vad som görs kring en specifik frågeställning, ett verksamhetsområde eller ett statligt förslag. Information som inte nödvändigtvis är intressant eller relevant för staden att ha med i ett samlat yttrande. Förvaltningen önskar därför att stadsledningskontoret i mallen för tjänstelåtande har med en rubrik eller på annat sätt möjliggör för förvaltningar att lägga in förvaltningsspecifik information. En rubrik som rotlar och stadskontoret kan bortse ifrån när stadens samlade yttrande ska skrivas fram.

Förvaltningen föreslår att socialnämnden godkänner förvaltningens tjänsteutlåtande som svar på remissen om Riktlinje för hantering av externa remisser i Stockholms stad.

Stadsbyggnadsnämnden

Stadsbyggnadsnämnden beslutade vid sitt sammanträde den 6 november 2025 följande.

Stadsbyggnadsnämnden beslutar att överlämna kontorets tjänsteutlåtande som svar på remissen från kommunstyrelsen.

Ersättaryttrande av Mikael Valier Furtenbach (KD), se Reservationer m.m.

Stadsbyggnadskontorets tjänsteutlåtande daterat den 15 september 2025 har i huvudsak följande lydelse.

Kontoret tillstyrker remitterat förslag till riktlinjer. Kontoret vill dock tillföra följande synpunkter.

Avseende ”Huvudprocess för hantering av extern remiss” vill kontoret framhålla att det finns en viss typ av remisser som ställs till ”Stockholms stad” därför att lagstiftningar kräver att remitterande myndighet efterhör en viss funktion inom kommunen, exempelvis ”Byggnadsnämnden”, om upplysningar och ställningstaganden utifrån vissa specifika premisser. Det är därför sannolikt viktigt, av praktiska skäl, att överlämnandet till kommunstyrelsen är just en huvudregel.

Avseende ”Formkrav på synpunkter” så anser kontoret att det är vällovliga principer som hämtats regeringskansliets skrift. Kontoret menar ändå att det finns risker med kravet på tydliga ställningstaganden till förslagen. Dels finns risken att ett

schablonmässigt ställningstagande görs för att det inte finns tid/möjlighet att formulera entydiga ställningstaganden som verksamheten med säkerhet kan stå för. Risken är då att förslag avstyrks eller tillstyrks i sin helhet för att uppfylla tydlighetskravet. Ofta för att remitterande myndighet ger korta remisstider eller gärna remitterar över sommaren.

Dels kan det ibland vara så att konkreta förslag inte är så anmärkningsvärda i sig, men de ingår i ett sammanhang som sammantaget har stora konsekvenser för staden. Exempelvis när samtliga föreskrifter inom ett lagområde revideras utifrån ett bakomliggande perspektiv. Det har stora konsekvenser för staden, men de enskilda förändringarna i respektive föreskrift har inte så stor betydelse var för sig att de motiverar så starka ställningstagande. I de fallen bör staden påtala det, även om det blir lite mer svårläst för den berörda statliga myndigheten.

Till sist finns också exempel inom stadsbyggnadsnämndens ansvarsområde där olika konsekvenser av exempelvis föreskrifts- eller lagförslag kan iakttas, men där de kanske inte har så stor betydelse för nämndens egen verksamhet. I de fallen bör den slutliga värderingen inte göras av stadsbyggnadsnämnden, men analysen bör ändå presenteras. Det blir dock missvisande om nämnden tillstyrker, avstyrker eller anger att nämnden inte har några synpunkter på förslaget. Det kan dock istället tydliggöras i yttrandet, i de få fall det förekommer, att nämnden aktivt avstår från att ta ställning som underremissinstans. Det blir då tydligare för stadsledningskontoret och kommunstyrelsen.

Stadsbyggnadskontoret föreslår att stadsbyggnadsnämnden godkänner kontorets tjänsteutlåtande samt överlämnar det till kommunstyrelsen som svar på remissen.

Trafiknämnden

Trafiknämnden beslutade vid sitt sammanträde den 13 november 2025 följande.

1. Trafiknämnden beslutar att överlämna trafikkontorets tjänsteutlåtande som svar på remissen.
2. Trafiknämnden beslutar att omedelbart justera paragrafen.

Ersättaryttrande av Destiny Zandi Lindgren (KD), se Reservationer m.m.

Trafikkontorets tjänsteutlåtande daterat den 26 september 2025 har i huvudsak följande lydelse.

Trafikkontoret välkomnar att staden har genomfört ett arbete för att se över processen kopplat till externa remisser, i syfte att bl.a. göra stadens yttranden tydligare för mottagaren. Särskilt positivt ser kontoret på de föreslagna förändringarna att staden lämnar ett gemensamt remissvar, att svaren följer Regeringskansliets skrift Svara på remiss – hur och varför? (PM 2021:1), samt att det tydligt ska framgå vilka delar av remissen som tillstyrks respektive avstyrks. Sammantaget anser kontoret att förändringarna som föreslås i riktlinjen och det tillkommande stödmaterialet kommer leda till tydligare remissvar från staden.

De i riktlinjen formulerade formkraven för nämndernas remissvar är relevanta och kontoret tror att de kommer utgöra ett stöd och bidra till enhetliga yttranden.

Riktlinjen är övergripande formulerad och det är först i det tillkommande stödmaterialet som den praktiska hanteringen tydliggörs. För att åstadkomma en så ändamålsenlig process för nämndernas och bolagens yttranden som möjligt och för att förankra rutinen hos de verksamheter som ska tillämpa den ser kontoret det som viktigt för stadsledningskontoret att inhämta synpunkter på underlagen från stadens förvaltningar och bolag under framtagandet.

Staden hanterar en betydande mängd externa remisser i en stor organisation med stundom långa ledtider, varför det är viktigt att remissprocessen är tydlig, effektiv och enkel. Kontoret ser positivt på riktlinjens tydliggörande kring kategorisering och bedömning av olika remissers dignitet och anser att förslaget är väl avvägt. Även i det här avseendet är riktlinjen övergripande och kontoret vill framhålla vikten av att i tillämpningsanvisningarna tydliggöra vad de olika kategorierna innebär i sak; d.v.s. hur den praktiska hanteringen kan skilja sig åt. När en extern remiss exempelvis är av teknisk karaktär och saknar större stadsövergripande betydelse (samt har marginell politisk betydelse) är det önskvärt att kommunstyrelsen även fortsatt har möjlighet att överlåta ansvaret att besvara remissen direkt till berörd facknämnd. På samma sätt vore det önskvärt att i tillämpningsanvisningen tydliggöra var ansvaret att begära anstånd hos den remitterande instansen ligger, samt påminna om att i största möjliga mån beakta berörda nämnders och bolagsstyrelser sammanträdesdatum när stadsintern remisstid fastställs, för att i så stor utsträckning som möjligt möjliggöra nämnd- eller styrelsebehandling.

Utbildningsnämnden

Utbildningsnämnden beslutade vid sitt sammanträde den 20 november 2025 följande.

1. Utbildningsnämnden godkänner utbildningsförvaltningens tjänsteutlåtande och överlämnar det till kommunstyrelsen som svar på remissen.
2. Beslutet justeras omedelbart.

Reservation av Jan Jönsson (L), se Reservationer m.m.

Andréa Hedin m.fl. (M) och Claes Nyberg (C) avstår från att delta i beslutet.

Utbildningsförvaltningens tjänsteutlåtande daterat den 29 oktober 2025 har i huvudsak följande lydelse.

Utbildningsförvaltningen vill inledningsvis framhålla betydelsen av att staden har välformulerade och tydliga svar på externa remisser som är förståeliga för respektive remissinstans. Många remisser som staden svarar på har inverkan på stadens olika verksamheter i form av förändrad eller ny lagstiftning. För en rättssäker och effektiv hantering av externa remisser är det särskilt viktigt att stadens nämnder och bolag arbetar utifrån ett enhetligt arbetssätt med gemensamma grundprinciper för att underlätta det slutliga svaret som tas fram av ansvarig rotel. Förvaltningen välkomnar

följaktligen att stadens arbete med externa remisser utgår ifrån en gemensam riktlinje som tar avstamp i Regeringskansliets PM ”Svara på remiss – hur och varför?” (PM 2021:1). Sammantaget är riktlinjen en ambitionshöjning i stadens arbete med externa remissvar, enligt förvaltningens bedömning.

Kategorisering/bedömning av extern remiss

Utbildningsförvaltningen välkomnar en tydlig kategorisering av externa remisser, vilket bidrar till en effektiv och väl förankrad remisshantering inom staden. För att skapa en ytterligare enhetlig grund för stadens arbete med externa remisser är det positivt att remissernas indelning i kategorier och bedömningsgrunder också utvecklas i tillhörande tillämpningsanvisningar. Förvaltningen vill samtidigt framhålla vikten av att respektive rotel ger stadens nämnder och bolag en rimlig och tillräcklig tidslinje att yttra sig över inkomna remisser.

Förvaltningen tar varje år emot ett antal remisser av enklare karaktär där expertmyndigheter efterfrågar sakkunskaper som berör utbildningsnämndens verksamhetsområden. Mestadels är det remisser från Skolverket och Skolinspektionen som bland annat avser ändringar i föreskrifter om kurs- och ämnesplaner inom grund- och gymnasieskola. För stadens räkning är remisserna av enklare karaktär men där förvaltningens synpunkter kan ha betydelse för en viss specifik del av skolverksamheten. Remisser av den här karaktären har även oftast en mycket kort remisstid som omöjliggör ett normalt remissförfarande inom staden. Förvaltningen upplever att samarbetet med berörda rotlar och stadsledningskontoret vad gäller hanteringen av dessa remisser har fungerat väl och oftast resulterat i att förvaltningen kunnat hantera synpunkterna som ett kontorsutlåtande från utbildningsförvaltningen. Förvaltningen noterar att denna del inte ingår i kategoriseringen av externa remisser och ser att riktlinjerna skulle kunna kompletteras med en del som kodifierar denna praxis, till exempel i form av en underkategori till kategori 2 i riktlinjen.

Formkrav och synpunkter

Utbildningsförvaltningen arbetar redan i dagsläget till stor del utifrån de formkrav som lyfts fram i riktlinjen. För de mer omfattande remissvaren som tas fram fäster förvaltningen särskild vikt vid att följa den disposition som remissunderlaget bygger på, vilket gör det lättare att rikta fokus på det som berör utbildningsnämndens verksamhetsområden. Förutom att presentera ett mer övergripande ställningstagande är förvaltningen mån om att uppmärksamma så väl juridiska som ekonomiska frågor som i slutändan kan påverka nämndens verksamheter.

Utöver att förslaget till riktlinje uppmanar nämnderna att följa rekommendationerna i Regeringskansliets skrift ”Svara på remiss – hur och varför?” (PM 2021:1) anser förvaltningen att riktlinjen bör kompletteras med en skrivning om vikten av att använda klarspråk när ett förslag på remissvar tas fram av respektive förvaltning/bolag. Även om den huvudsakliga mottagaren av nämndens/bolagets svar på en remiss är en av stadens rotlar är det många aktörer som läser handlingarna,

däribland en bred allmänhet och journalister med flera. Att använda klarspråk går också hand i hand med språklagen (2009:600) och stadens ”Program för tillgänglighet och delaktighet för personer med funktionsnedsättning 2024–2029”.

Barnkonsekvensanalys

Förvaltningen vill avslutningsvis poängtera att riktlinjen bör innehålla en skrivning om vem som ansvarar för att göra en barnkonsekvensanalys inför att det sammantagna remissvaret från staden fastställs på politisk nivå.

Konsekvenser för barn och barns rättigheter samt jämställdhet

Då ärendet är ett svar på en remiss från kommunstyrelsen gör förvaltningen ingen egen analys av ärendets konsekvenser för jämställdhet eller för barn och barns rättigheter. Förvaltningen förutsätter att en sådan analys vid behov görs av kommunstyrelsen i den fortsatta hanteringen av ärendet.

Förslag till beslut

Utbildningsförvaltningen föreslår att utbildningsnämnden godkänner förvaltningens tjänsteutlåtande och överlämnar det till kommunstyrelsen som svar på remissen. Med hänsyn till remisstiden behöver beslutet justeras omedelbart.

Valnämnden

Valnämnden beslutade vid sitt sammanträde den 24 september 2025 följande.

Som svar på remissen ”Riktlinje för hantering av externa remisser i Stockholms stad” (Dnr KS 2025/1165) hänvisas till valnämndens kanslis tjänsteutlåtande.

Valnämndens kanslis tjänsteutlåtande daterat den 16 september 2025 har i huvudsak följande lydelse.

Valnämndens kansli ser positivt på att hanteringen av remisser förtydligas och att stadens i sina remissvar är tydliga och klagörande för mottagaren. Vi har inga invändningar mot förslaget.

Äldrenämnden

Äldrenämnden beslutade vid sitt sammanträde den 25 november 2025 följande.

1. Äldrenämnden beslutar att anta förvaltningens tjänsteutlåtande som svar på remissen om riktlinjer för hantering av externa remisser i Stockholms stad och överlämnar det till kommunstyrelsen.
2. Äldrenämnden beslutar att paragrafen justeras omedelbart.

Reservation av Margita Jacobsson (L) och Malin Frick (C), se Reservationer m.m.

Äldreförvaltningens tjänsteutlåtande daterat den 1 oktober 2025 har i huvudsak följande lydelse.

Äldreförvaltningen ser positivt på att staden arbetar för att göra remissvaren tydligare och enklare att förstå för mottagaren. Det är också fullt rimligt att staden framöver endast kommer lämna ett remissvar där man tar hänsyn till hela stadens samlade behov istället för som nu att samtliga nämnders respektive yttranden skickas in som svar på remissen. Detta kan i vissa lägen bli motsägelsefulla för mottagaren då varje nämnd endast ser till sitt eget behov.

Äldreförvaltningen ser det också som positivt att remisserna kategoriseras innan de internt skickas vidare för yttranden till nämnderna. Det är tidskrävande att besvara remisser så det är endast till fördel om stadsledningskontoret endast skickar remisserna vidare till de nämnder som bedöms ha något att lyfta fram i sina yttrande och inte brett till alla nämnder.

Äldreförvaltningen arbetar alltid utifrån att remisser från stadsledningskontoret ska besvaras genom beslut av nämnden. Det vore därför önskvärt om det tydligt framgår när en remiss på grund av tidsplaneringen istället ska besvaras som ett kontorsyttrande. Detta skulle tydliggöra för både nämnden och förvaltningen när svaret ska ske genom ett kontorsyttrande istället för att behandlas i nämnden.

Det nämns även i riktlinjen att det ska tas fram tillämpningsanvisningar kring besvarande av remisser. Det skulle vara önskvärt om även tillämpningsanvisningarna skickas ut på remiss alternativt att nämnderna kan få ta del av dessa och lämna synpunkter innan de beslutas. Tillämpningsanvisningarna kommer troligen att påverka nämnderna mer än vad denna riktlinje kommer att göra då riktlinjen till stor del är inriktad på stadsledningskontorets förändrade arbetssätt.

Äldreförvaltningen ser det positivt i att följa ”Svara på remiss – Om remisser av betänkanden och andra förslag från Regeringskansliet SB PM 2021:1” vid besvarande av remisser. I denna lyfts det bland annat fram att man ska försöka uttrycka sig tydligt och konkret istället för med vaga och abstrakta uttryckssätt. Att remissinstansen bör vara tydliga med om de instämmer i förslagen, motsätter sig dem eller inte har några synpunkter på dem. Att följa detta skulle underlätta både för mottagaren av remissen men även kunna göra det tydligare och mer lättförståeligt för kommunmedborgarna.

Det nämns också i PM:et att remissinstanserna för sin egen hantering kan behöva en redovisning av innehållet av förslaget men att dessa inte bör skickas till Regeringskansliet. För att förenkla hanteringen av remisserna ser äldreförvaltningen att detta kan göras på två sätt. Antingen blir det helt en fråga för kommunstyrelsen i sitt slutgiltiga remissvar alternativt skulle äldreförvaltningen, och andra förvaltningar på motsvarande sätt, kunna särskilja sina egna synpunkter och ställningstaganden och skälen för dessa i ett separat yttrande som skulle kunna läggas som bilaga till tjänsteutlåtandet. Detta istället för att som nu skriva allting i ett och samma tjänsteutlåtande.

Äldreförvaltningen föreslår att äldrenämnden antar tjänsteutlåtandet som svar på remissen om riktlinjer för hantering av externa remisser i Stockholms stad och överlämnar det till kommunstyrelsen.

Överförmyndarnämnden

Överförmyndarnämnden beslutade vid sitt sammanträde den 23 oktober 2025 följande.

Överförmyndarnämnden godkänner överförmyndarförvaltningens tjänsteutlåtande, vilket tillstyrker riktlinjerna, och överlämnar det till kommunstyrelsen.

Överförmyndarförvaltningens tjänsteutlåtande daterat den 22 september 2025 har i huvudsak följande lydelse.

Tydliga riktlinjer för hur remissvar ska vara är hjälpsamt och gör processen effektivt. Det är önskvärt att liknande riktlinjer tas fram för svar på interna remisser.

Överförmyndarförvaltningen föreslår att överförmyndarnämnden ska tillstyrka riktlinjerna.

Bromma stadsdelsnämnd

Bromma stadsdelsnämnd beslutade vid sitt sammanträde den 6 november 2025 följande.

Nämnden godkänner förvaltningens tjänsteutlåtande som svar på remissen.

Bromma stadsdelsförvaltnings tjänsteutlåtande daterat den 23 oktober 2025 har i huvudsak följande lydelse.

Förvaltningen instämmer i bedömningen att svar på remisser inte bör innehålla upprepningar av remissens förslag eller omfattande beskrivningar av Stockholms stads verksamheter. Samtidigt vill förvaltningen framhålla att vissa beskrivningar kan vara nödvändiga för att sätta frågan i ett sammanhang, särskilt för de läsare som inte har närmare kännedom om stadens verksamheter i relation till de frågor remissen avser.

Förvaltningen är positivt inställd till den del av riktlinjen som avser formkrav och tillstyrker de föreslagna förändringarna. De tydligare riktlinjerna bedöms kunna bidra till mer enhetliga och tydliga remissvar från stadens nämnder och bolag.

Förvaltningen vill samtidigt uppmärksamma att den tid som avsätts för att lämna remissvar i vissa fall är för kort för att nämnden ska hinna behandla ärendet inom föreskriven tidsram. I dessa situationer lämnar förvaltningen ett kontorsyttrande som därefter anmäls till nämnden. Detsamma gäller under sommarperioden, då nämndsammanträden inte alltid sammanfaller med remissens svarstid.

Förvaltningen anser att det vore önskvärt att kommunstyrelsen, i de fall där tidsramen är snäv, begär förlängd svarstid från remissens avsändare. Detta skulle möjliggöra för nämnden att i större utsträckning lämna synpunkter och medskick till förslagen. Avslutningsvis framhåller stadsdelsförvaltningen att det vore värdefullt om kommunstyrelsen ser över vilka remisser som skickas till stadsdelsnämnderna. Endast remisser som berör nämndernas uppdrag eller har särskild betydelse för invånarna i respektive stadsdelsområde bör skickas vidare. En sådan avgränsning skulle bidra till

en mer effektiv hantering av remisser och till att nämndernas resurser används där de gör störst nytta för stadens invånare.

Förvaltningen föreslår att stadsdelsnämnden överlämnar tjänsteutlåtandet till kommunstyrelsen som svar på remissen.

Enskede-Årsta-Vantörs stadsdelsnämnd

Enskede-Årsta-Vantörs stadsdelsnämnd beslutade vid sitt sammanträde den 20 november 2025 följande.

1. Enskede-Årsta-Vantörs stadsdelsnämnd godkänner förvaltningens tjänsteutlåtande som svar på remissen
2. Ärendet justeras omedelbart.

Enskede-Årsta-Vantörs stadsdelsförvaltnings tjänsteutlåtande daterat den 5 oktober 2025 har i huvudsak följande lydelse.

Stadsdelsförvaltningen ställer sig positiv till *Riktlinje för hantering av externa remisser i Stockholms stad*. Stadsdelsförvaltningen anser att riktlinjen kommer att vara behjälplig och effektivisera handläggningen av externa remisser. Särskilt de nya mallar och stödmaterial kommer att tas fram som stöd för stadens nämnder och bolag.

Förvaltningen föreslår att Enskede-Årsta-Vantörs stadsdelsnämnd godkänner förvaltningens tjänsteutlåtande som svar på remissen och att ärendet justeras omedelbart.

Farsta stadsdelsnämnd

Farsta stadsdelsnämnd beslutade vid sitt sammanträde den 20 november 2025 följande.

Stadsdelsnämnden överlämnar förvaltningens tjänsteutlåtande till kommunstyrelsen som svar på remissen.

Farsta stadsdelsförvaltnings tjänsteutlåtande daterat den 28 oktober 2025 har i huvudsak följande lydelse.

Förvaltningen instämmer i att svar på remisser inte ska innehålla upprepningar av remissens förslag eller utförliga beskrivningar om Stockholms stads verksamheter, med reservation för att vissa beskrivningar kan vara nödvändiga för att sätta frågan i ett sammanhang för de läsare som inte har närmare kunskap om stadens verksamheter kopplat till de frågor remissen rör.

Förvaltningen är positivt inställd till den del av riktlinjen som rör formkrav och förvaltningen tillstyrker förslagen. I sammanhanget vill förvaltningen uppmärksamma att i vissa fall är svarstiden för kort för att nämnden ska hinna behandla ärendet. Förvaltningen lämnar i dessa fall ett kontorsyttrande som sedan anmäls till nämnden. Detsamma gäller under sommaren när inget nämndsammanträde är planerat inom svarstiden. Det vore önskvärt att kommunstyrelsen i sådana ärenden begär förlängd

svarstid från avsändaren, då det är av intresse för nämnden att lämna medskick till förslagen.

Stadsdelsförvaltningen önskar att kommunstyrelsen ser över vilka remisser som skickas till stadsdelsnämnderna så att bara remisser som träffar nämndernas uppdrag eller har stor betydelse för invånarna i området skickas på remiss.

Förvaltningen föreslår att stadsdelsnämnden överlämnar förvaltningens tjänsteutlåtande till kommunstyrelsen som svar på remissen.

Hägersten-Älvsjö stadsdelsnämnd

Hägersten-Älvsjö stadsdelsnämnd beslutade vid sitt sammanträde den 23 oktober 2025 följande.

Hägersten-Älvsjö stadsdelsnämnd godkänner förvaltningens tjänsteutlåtande och överlämnar det till kommunstyrelsen som svar på remissen.

Hägersten-Älvsjö stadsdelsförvaltnings tjänsteutlåtande daterat den 19 september 2025 har i huvudsak följande lydelse.

Förvaltningen instämmer i att svar på remisser inte ska innehålla upprepningar av remissens förslag eller utförliga beskrivningar om Stockholms stads verksamheter, med reservation för att vissa beskrivningar kan vara nödvändiga för att sätta frågan i ett sammanhang för de läsare som inte har närmare kunskap om stadens verksamheter kopplat till de frågor remissen rör.

Förvaltningen är positivt inställd till den del av riktlinjen som rör formkrav och förvaltningen tillstyrker förslagen.

I sammanhanget vill förvaltningen uppmärksamma att i vissa fall är svarstiden för kort för att nämnden ska hinna behandla ärendet. Förvaltningen lämnar i dessa fall ett kontorsyttrande som sedan anmäls till nämnden. Detsamma gäller under sommaren när inget nämndsammanträde är planerat inom svarstiden. Det vore önskvärt att kommunstyrelsen i sådana ärenden begär förlängd svarstid från avsändaren, då det är av intresse för nämnden att lämna medskick till förslagen. Ett exempel på sådant ärende är den årliga remissen från Region Stockholm om tidtabelländringar hos SL.

Stadsdelsförvaltningen önskar att kommunstyrelsen ser över vilka remisser som skickas till stadsdelsnämnderna så att bara remisser som träffar nämndernas uppdrag eller har stor betydelse för invånarna i området skickas på remiss.

I övrigt har förvaltningen inga synpunkter på förslagen.

Nämnden föreslås godkänna tjänsteutlåtandet och överlämna det till kommunstyrelsen som svar på remissen

Hässelby-Vällingby stadsdelsnämnd

Hässelby-Vällingby stadsdelsnämnd beslutade vid sitt sammanträde den 23 oktober 2025 följande.

Hässelby-Vällingby stadsdelsnämnd godkänner förvaltningens yttrande över remissen och överlämnar det till kommunstyrelsen.

Hässelby-Vällingby stadsdelsförvaltnings tjänsteutlåtande daterat den 25 september 2025 har i huvudsak följande lydelse.

Förvaltningen ställer sig positiv till en riktlinje för hantering av externa remisser som tydliggör och effektiviserar ärendehantering. Det är även positivt att synpunkter kan inhämtas genom kontorsyttrande vid kort svarstid. Den föreslagna riktlinjen och Regeringskansliets skrift ger ett bra stöd för hur remissvar ska struktureras för att det ska bli lätt att hitta det väsentliga i svaret.

Järva stadsdelsnämnd

Järva stadsdelsnämnd beslutade vid sitt sammanträde den 20 november 2025 följande.

1. Järva stadsdelsnämnd godkänner förvaltningens tjänsteutlåtande och överlämnar det till kommunstyrelsen som svar på remissen.
2. Järva stadsdelsnämnd beslutar om omedelbar justering.

Järva stadsdelsförvaltnings tjänsteutlåtande daterat den 23 oktober 2025 har i huvudsak följande lydelse.

Järva stadsdelsförvaltning anser att det är bra att den process som i stora drag redan tillämpas förtydligas och utvecklas i en riktlinje. Större delen av själva hanteringen i denna process äger rum på stadsledningskontoret och är ingenting som stadsdelsförvaltningen har några synpunkter på.

Det kan förekomma remisser med kort svarstid, men i dessa fall brukar stadsdelsförvaltningen och stadsledningskontoret komma överens om förlängd svarstid, alternativt att en kontorsremiss kan lämnas istället.

Järva stadsdelsförvaltning har i övrigt inga synpunkter på den föreslagna Riktlinje för hantering av externa remisser i Stockholms stad.

Kungsholmens stadsdelsnämnd

Kungsholmens stadsdelsnämnd beslutade vid sitt sammanträde den 20 november 2025 följande.

Kungsholmens stadsdelsnämnd överlämnar stadsdelsförvaltningens tjänsteutlåtande till kommunstyrelsen som svar på remissen.

Kungsholmens stadsdelsförvaltnings tjänsteutlåtande daterat den 14 oktober 2025 har i huvudsak följande lydelse.

Förvaltningen ställer sig i stort positiv till de föreslagna riktlinjerna för externa remisser.

Förvaltningen ser positivt på den del av riktlinjen som rör formkrav och förvaltningen tillstyrker förslagen. Vidare instämmer förvaltningen i att svar på remisser inte ska innehålla upprepningar av remissens förslag eller utförliga beskrivningar om Stockholms stads verksamheter. Dock med reservation för att vissa beskrivningar kan vara nödvändiga för att sätta frågan i ett sammanhang för läsare och beslutfattare som inte har närmare kunskap om verksamheter kopplat till de frågor remissen rör.

Förvaltningen vill framhålla behovet av tydliga och fungerande interna rutiner för hur remisser ska hanteras inom staden. Hanteringen har varierat genom åren, till exempel när stadsdelsnämnder inte fått remisser från kommunstyrelsen trots att dessa berör deras invånare eller ansvarsområden. Det är positivt att kommunstyrelsen samordnar stadens remissvar, men rutinen bör vara att alltid remittera ärenden som rör en stadsdelsnämnds ansvarsområde till berörd nämnd, som bäst känner till lokala behov och förutsättningar.

Förvaltningen har tidigare påtalat behovet av en dialog mellan Stockholms stad och Trafikförvaltningen om rutinerna för remisshantering av de årliga förslagen till förändringar i kollektivtrafiken. Insynen i trafikförändringsprocessen behöver stärkas och tillräckliga ledtider säkerställas, så att staden kan lämna välgrundade och förankrade synpunkter.

Förvaltningen föreslår att stadsdelsnämnden godkänner tjänsteutlåtandet som svar på remissen och överlämnar till kommunstyrelsen.

Norra innerstadens stadsdelsnämnd

Norra innerstadens stadsdelsnämnd beslutade vid sitt sammanträde den 20 november 2025 följande.

1. Norra innerstadens stadsdelsnämnd godkänner förvaltningens tjänsteutlåtande och överlämnar det till kommunstyrelsen som svar på remissen.
2. Paragrafen justeras omedelbart.

Norra innerstadens stadsdelsförvaltnings tjänsteutlåtande daterat den 16 september 2025 har i huvudsak följande lydelse.

Förvaltningen välkomnar förslaget till Riktlinje för hantering av externa remisser i Stockholms stad och ställer sig positiv till innehållet i riktlinjen.

Formkrav

Förvaltningen ställer sig positiv till de nya formkrav för remissvar som föreslås i riktlinjen, och lämnar inga ytterligare kommentarer.

Kategorisering och bedömning

Förvaltningen ställer sig positiv till den process för kategorisering och bedömning som föreslås i riktlinjen, och lämnar några kommentarer.

Externa remisser har ofta mycket snäva tidsramar. Detta är i dagsläget en utmaning för kommunstyrelsen, som beslutar om Stockholms stads samlade remissvar till den externa parten, och för varje enskild nämnd som innan dess ska hinna yttra i internremissrundan. Förvaltningen delar stadsledningskontorets uppfattning att processen för externa remisser behöver tydliggöras och effektiviseras. Likaså delar förvaltningen stadsledningskontorets uppfattning om att en kategorisering och bedömning bör göras utifrån omständigheterna kring varje enskild remiss och dess givna tidsramar. Förvaltningen vill dock understryka att externa remisser även fortsättningsvis bör skickas till nämnder för politisk behandling i så hög utsträckning som möjligt, även om tidsramarna är snäva.

För att nämnder ska ges ökad möjlighet att yttra sig över externa remisser med snäva tidsramar ser förvaltningen gärna att rotlarna i större utsträckning beviljar anstånd för inlämning av nämndens beslut (protokollsutdrag), så länge förvaltningens tjänsteutlåtande kan lämnas in till roteln inom befintlig tidsram.

Förvaltningen önskar också tydliggöra att beslut om yttrande över externa remisser som är ställda till Norra innerstadens stadsdelsnämnd i dagsläget inte är delegerade till tjänsteperson. Det innebär att yttranden över externa remisser ska beslutas på nämndnivå, och i brådskande fall av stadsdelsnämndens ordförande, även om roteln i remissmissivet medger att ärendet kan behandlas som en kontorsremiss.

Förvaltningen föreslår att Norra innerstadens stadsdelsnämnd godkänner förvaltningens tjänsteutlåtande och överlämnar det till kommunstyrelsen som svar på remissen.

Skarpnäcks stadsdelsnämnd

Skarpnäcks stadsdelsnämnd beslutade vid sitt sammanträde den 20 november 2025 följande.

1. Skarpnäcks stadsdelsnämnd överlämnar förvaltningens tjänsteutlåtande som svar på remissen.
2. Paragrafen justeras omedelbart.

Skarpnäcks stadsdelsförvaltnings tjänsteutlåtande daterat den 20 oktober 2025 har i huvudsak följande lydelse.

Förvaltningen anser att det är bra att staden utvecklar sina arbetssätt för att effektivisera hanteringen av externa remisser samt att det på så sätt blir tydligare vad staden har för synpunkter på förslagen. De aktuella riktlinjerna syftar till att säkerställa att stadens synpunkter är korta, kärnfulla och tydligt formulerade. Förvaltningen ser dock en möjlig negativ konsekvens om riktlinjerna enbart ska gälla för externa remisser. Två olika sätt att skriva tjänsteutlåtanden riskerar att försvåra för handläggarna i deras dagliga arbete.

Det hade varit värdefullt att ha tillgång till tillämpningsanvisningarna när riktlinjerna analyserades för att se om det är möjligt att även formulera svar på interna remisser enligt riktlinjerna. Många gånger är nämndernas beslut otydligt formulerade och läsaren kan inte direkt avgöra hur nämnden ställer sig i enskilda frågor. Genom att – likt riktlinje för hantering av externa remisser – i beslutsklämman tydligt skriva ut nämndens ställningstaganden tillgängliggörs tjänsteutlåtandenas innehåll och den demokratiska processen stärks. I riktlinjerna uppmanas nämnder och bolag att avge tydliga ställningstaganden:

- avstyrker/motsätter sig
- tillstyrker/instämmer i
- har inte några synpunkter på förslagen i den externa remissen

För att stadens tjänsteutlåtanden ska vara tillgängliga för alla invånare anser förvaltningen att uttryck som avstyrker och tillstyrker bör undvikas och att de mer vardagliga motsätter sig samt instämmer i ska användas.

Förvaltningen ser också värde i att ett antal standardfraser tas fram för tjänsteutlåtanden och då framför allt beslutsklämmarna. Många gånger uttrycker flera nämnder samma sak men i skilda ordalag. Genom samstämmiga beslutsklämmor ökar möjligheten att som medborgare utläsa skillnader i olika nämnder och bolags yttranden.

Förvaltningen instämmer i remissens förslag, skickar med några idéer om vidareutveckling av remissvar av interna remisser och föreslår att nämnden överlämnar förvaltningens tjänsteutlåtande som svar på remissen

Skärholmens stadsdelsnämnd

Skärholmens stadsdelsnämnd beslutade vid sitt sammanträde den 20 november 2025 följande.

1. Nämnden godkänner förvaltningens tjänsteutlåtande och överlämnar det till kommunstyrelsen som svar på remissen.
2. Nämnden beslutar om omedelbar justering.

Skärholmens stadsdelsförvaltnings tjänsteutlåtande daterat den 21 oktober 2025 har i huvudsak följande lydelse.

Förvaltningen har tagit del av förslaget till riktlinje för hantering av externa remisser och ser positivt på att ärendeberedningen tydliggörs och effektiviseras. Förvaltningen vill framföra följande synpunkter på förslaget:

Intern remittering av extern remiss

I riktlinjen anges att synpunkter på extern remiss enbart ska inhämtas från de nämnder och bolag vars verksamhetsområde direkt berörs av förslagen i remissen samt att roteln ska göra ett urval då antalet berörda nämnder och bolag är alltför

omfattande. Detta ser förvaltningen positivt på då det inte alltid är tydligt varför nämnden ombeds att yttra sig. Det är önskvärt att remitterande part specificerar varför mottagande nämnd ombeds yttra sig över remissen.

Vidare är det önskvärt att ett aktivt urval görs vid vidareremittering till stadsdelsnämnder, då dessa berörs i olika grad av olika remisser även om verksamhetsområdet är detsamma. Stadsdelsnämnderna tilldelas vanligtvis remisser i förutbestämda kluster som inte tar hänsyn till exempelvis demografiska skillnader eller skillnader mellan ytterstad och innerstad.

I riktlinjen anges att ”Om den externa remissens svarstid inte medger behandling i nämnd eller bolag kan synpunkter istället inhämtas genom kontorsyttrande.”. Förvaltningen vill belysa att detta förutsätter att delegationsordningen inom berörd nämnd medger detta.

Formkrav på synpunkter

I riktlinjen anges att svarande nämnd bör undvika utförliga beskrivningar av stadens verksamhet samt återupprepning av remissens förslag i större utsträckning än nödvändigt för att förklara nämndens ställningstagande. Förvaltningen instämmer med detta men vill understryka att mottagaren av förvaltningens tjänsteutlåtande inte bara är kommunstyrelsen utan även stadsdelsnämnden. Återgivningen av ärendet behöver därför göras i den utsträckning som behövs för att nämnden ska få en tillräcklig förståelse för att kunna fatta beslut.

Tillämpningsanvisningar

Förvaltningen önskar ett förtydligande gällande var de tillämpningsanvisningar som hänvisas till återfinns, då de inte är bilagda remissen.

Södermalms stadsdelsnämnd

Södermalms stadsdelsnämnd beslutade vid sitt sammanträde den 20 november 2025 följande.

1. Stadsdelsnämnden överlämnar förvaltningens tjänsteutlåtande som svar på remissen.
2. Ärendet justeras omedelbart.

Södermalms stadsdelsförvaltnings tjänsteutlåtande daterat den 30 september 2025 har i huvudsak följande lydelse.

Förvaltningen är positiv till att hanteringen av externa remisser förtydligas i riktlinjer. Likaså att tillämpningsanvisningar och mallar tillkommer. Sammantaget kan det effektivisera och öka förutsättningen för tydliga remissvar från nämnder och bolag. Det är också positivt att formkrav på synpunkter förtydligats i ”Riktlinje för hantering av externa remisser i Stockholms stad”.

Förvaltningen tycker det är bra att kategoriseringen tydliggörs i 1–3 och A, B, C. Förvaltningen observerar dock att det är tre kategorier i flödeschemat på sidan 4 men fyra kategorier på sidan 5. Detta och de olika formuleringarna skapar viss förvirring.

I ”Riktlinje för hantering av externa remisser i Stockholms stad” står det att *Huvudregeln är att synpunkter på extern remiss enbart inhämtas från de nämnder och bolag vars verksamhetsområde direkt berörs av förslagen i den externa remissen.* Förvaltningen önskar en möjlighet att föra dialog med roteln innan ärendet bereds om förvaltningens bedömning är att utskickad remiss ändå inte berör nämndens verksamhetsområde. Dialogen bör kunna leda till att remissen inte bereds som alternativ till att nämnden svarar *Stadsdelsnämnden har inte några synpunkter på förslagen i den externa remissen då den bedöms enligt kategori 2 eller 3 för stadsdelsnämnden enligt riktlinjens formkrav.* Förvaltningen vill lyfta att vissa remissvar samordnas av en facknämnd eller en samordnande funktion, till exempel stadsdelsarkivarierna som samordnar för samtliga elva stadsdelsnämnder, och att varje stadsdelsnämnd då inte svarar. Denna möjlighet bör finnas kvar.

Barnrättsanalys

Förvaltningen uppfattar inte att remissen ”Riktlinje för hantering av externa remisser i Stockholms stad” ger direkta eller indirekta konsekvenser för barn. En vidare barnrättsanalys genomförs därför inte.

Jämställdhetsanalys

Förvaltningen uppfattar inte att remissen ”Riktlinje för hantering av externa remisser i Stockholms stad” ger direkta eller indirekta konsekvenser för förvaltningens målgrupper beroende på att de är kvinnor/flickor eller män/pojkar. En vidare jämställdhetsanalys genomförs därför inte.

Stockholms Stadshus AB

Stockholms Stadshus AB:s yttrande daterat den 10 november 2025 har i huvudsak följande lydelse.

Koncernledningen tillstyrker förslag till Riktlinje för hantering av externa remisser i Stockholms stad. Bolaget anser att förslaget gör stadens remissvar tydligare och mer klaggörande för remissvarens mottagare. Det skapar även bättre förutsättningar för dotterbolagen och i förlängningen koncernbolaget att inkomma med väl underbyggda synpunkter.

Bolaget vill samtidigt påtala att VD, via aktiebolagslagen, har en annan ställning än en förvaltningschef. Styrelser sammanträder därför mer sällan än nämnder varför remissvar i allmänhet godkänns av VD än av bolagsstyrelse. Remissvaren anmäls till styrelse i efterhand. Bolaget bedömer att den ordningen kan gälla oförändrad även framöver.

Bolaget instämmer i att befintlig ordning ska kvarstå där enskilda bolag ges möjlighet att besvara remisser som faller inom kategorierna 2, 3 eller 4 enligt förslaget till riktlinjer.

Underremiss

Mässhastigheter i Stockholm AB, S:t Erik Försäkrings AB, Stockholm Globe Arena Fastigheter AB och Stockholm Vatten och Avfall AB har inget att erinra varför bolagen valt att inte svara på remissen.

AB Familjebostäders remissvar har i huvudsak följande lydelse.

Bolaget instämmer i vikten av att synpunkter på extern remiss enbart inhämtas från bolaget i de fall bolagets verksamhet direkt berörs av förslagen i den externa remissen och att roteln gör ett urval för de fall antalet berörda nämnder och bolag är alltför omfattande utifrån den kategorisering och de bedömningsgrunder som anges i *Riktlinje för hantering av externa remisser i Stockholms stad*. Likaså tillstyrker bolaget förslaget att om den externa remissens svarstid inte medger behandling i nämnd eller bolag synpunkter istället inhämtas genom s.k. kontorsyttrande.

Bolaget ställer sig även bakom rekommendationerna i Regeringskansliets skrift *Svara på remiss – hur och varför?* (PM 2021:1) och att det är de som ska tillämpas.

AB Stockholmsshems remissvar har i huvudsak följande lydelse.

Bolaget tillstyrker förslaget till *Riktlinje för hantering av externa remisser i Stockholms stad*.

Bolaget välkomnar initiativet att ta fram nya mallar och stödmaterial, vilket kommer att underlätta och effektivisera bolagets arbete med att besvara externa remisser.

AB Stokabs remissvar har i huvudsak följande lydelse.

Mot bakgrund av det stora antalet externa remisser som inkommer till staden och den påverkan som remitterade förslag kan ha på stadens verksamheter anser Stokab övergripande att förslaget till riktlinjer för hantering av externa remisser är välavvägt. Bolaget välkomnar förtydligandet av formkrav för nämnder och bolagsstyrelser samt utvecklingen av kategorisering av externa remisser. Stokab instämmer i att det finns ett värde i att staden yttrar sig som samlad part till externa remittenter.

Avseende Stokabs egen hantering av externa remisser vill bolaget framhålla följande. Stokabs bolagsstyrelse har en begränsad ärendemängd som motiverar att styrelsen sammanträder mer sällan än exempelvis stadens nämnder, varför bolaget sedan många år arbetar enligt ordningen att VD beslutar om bolagets remissyttranden, varefter dessa expedieras till berörd remittent samt anmäls till bolagsstyrelsen. Detta arbetssätt är stadfäst i bolagets attestinstruktion och delegationsordning och således beslutat av bolagets styrelse. I Stokabs remissyttranden över såväl externa som stadsinterna remisser redovisas därför en kort sammanfattning av det förslag som bolaget yttrar sig över, så att bolagsstyrelsen i remissyttrandet ska ha en möjlighet att

få en överblick över det aktuella ärendet, utan att behöva uppsöka det remitterade förslaget. Givet förutsättningarna – behov av få formella styrelsesammanträden, men ett kontinuerligt flöde av såväl stadsinterna som externa remisser mellan sammanträdestillfällena – anser Stokab att det är mest ändamålsenligt för såväl bolaget som dess styrelse att fortsatt tillämpa samma arbetssätt.

Stokab vill vidare framföra följande. Många av de externa remissyttranden som bolaget avger faller inom kategorierna 2, 3 eller 4 enligt förslaget till riktlinjer, det vill säga förslag som kräver speciella sakkunskaper som stadsledningskontoret saknar (i Stokabs fall relaterat till sektorn elektroniska kommunikationer), har marginell påverkan på staden i stort, eller att staden inte är formell remissinstans. För Stokabs vidkommande handlar det inte minst om de olika samrådsförfaranden som EU-kommissionen genomför relaterat till lagstiftningsförslag inom sektorn elektroniska kommunikationer. Sektorn elektroniska kommunikationer regleras ytterst på EU-nivån, utifrån ett unionsövergripande perspektiv som med nödvändighet inte alltid fullt ut kan beakta samtliga medlemsländers unika förutsättningar. Detta är exempelvis fallet med elektroniska kommunikationer, där Sverige och förefintligheten av kommunala stadsnät (som Stokab) är en relativt okänd företeelse inom unionen i övrigt. Det är därför helt affärskritiskt för Stokab att på eget initiativ yttra sig i de olika samråd och konsultationer som är en del av EU-kommissionens beslutsprocess, innan formella beslut av kommissionen eller parlamentet och ministerrådet. Även dessa yttranden anmäls till Stokabs bolagsstyrelse, varmed såväl styrelsen som den bredare allmänheten har full insyn i bolagets ställningstaganden i dessa ärenden. Givet den affärskritiska betydelsen av dessa yttranden avser bolaget också framgent yttra sig på eget initiativ.

I övrigt har Stokab inget ytterligare att anföra, utan tillstyrker förslaget och förordar att kommunstyrelsen föreslår kommunfullmäktige att godkänna detsamma.

AB Svenska Bostäders remissvar har i huvudsak följande lydelse.

Bolaget anser att en korrekt och ändamålsenlig remisshantering är en viktig del av den svenska demokratin och ställer sig positivt till Riktlinje för hantering av externa remisser. Bolaget vill också framföra att det bör övervägas om det finns ett behov av att ta fram en motsvarande riktlinje gällande stadens remisshantering i stort, i syfte att ytterligare effektivisera hanteringen och till exempel dra nytta av de skalfördelar som finns inom Stadshus AB-koncernen. Långsiktigt ser bolaget även ett behov av att anpassa remisshanteringen till de utmaningar och möjligheter vi ser i och med den snabba tekniska utvecklingen.

Bostadsförmedlingen i Stockholm AB:s remissvar har i huvudsak följande lydelse.

Bolaget ser positivt på att staden inför en gemensam struktur för hanteringen av externa remisser. En tydlig och enhetlig process bidrar till ökad transparens, effektivitet och rättssäkerhet i stadens samlade remisshantering. Det är också värdefullt att riktlinjen klargör ansvarsfördelningen mellan kommunstyrelsen, rotlarna och stadens nämnder och bolag i fråga om hur remisser ska behandlas.

Bostadsförmedlingen tar sällan emot externa remisser, varför riktlinjen sannolikt inte kommer att tillämpas regelbundet av bolaget. Det gör dock inte riktlinjen mindre viktig – en gemensam struktur för hantering av externa remisser bidrar till ökad tydlighet och kvalitet i stadens arbete och Bostadsförmedlingen tillstyrker därför förslaget.

Kulturhuset Stadsteatern AB:s remissvar har i huvudsak följande lydelse.

Bolaget ställer sig bakom remissen. Bolaget föreslår att uppgift alltid ges om vilka övriga bolag/förvaltningar som är interna instanser samt att inforamiton ges om bolagen/förvaltningarna getts olika svarstider. Detta för att förenkla eventuell samordning.

Micasa Fastigheter i Stockholm AB:s remissvar har i huvudsak följande lydelse.

Bolaget instämmer med förslaget och ser positivt på de föreslagna formkraven. Bolaget ser också fram emot de mallar och det stödmaterial för remissvar som ska tas fram enligt förslaget.

Ytterligare ett sätt att effektivisera arbetet med remissvar vore att centralt göra sammanställningen av styckena *Bakgrund* och *Ärendet*. I dagsläget skrivs dessa avsnitt på samtliga remissinstanser, det vill säga tio bolag i detta specifika fall. I stället föreslås att sammanställningen bifogas remissbrevet och klistras in i respektive remissvar.

S:t Erik Markutveckling AB:s remissvar har i huvudsak följande lydelse.

Bolaget välkomnar de nya riktlinjerna och ser positivt på den tydlighet som riktlinjerna skapar. Det är också värdefullt för bolaget att få en tydlig bild av hur remisshanteringen i stort är organiserad i staden. För bolaget är avsnittet *Formkrav på synpunkter* särskilt värdefullt då det klargör hur våra remissvar bör struktureras och avgränsas för att bidra till en effektiv och enhetlig process.

Bolaget kommer säkerställa att kommande remissvar följer de angivna formkraven.

SISAB – Skolfastigheter i Stockholms remissvar har i huvudsak följande lydelse.

Bolaget välkomnar stadens arbete att effektivisera remisshanteringen och tydliggöra staden ställningstagande vid externa remisser. Bolaget välkomnar att huvudregeln är att synpunkter på extern remiss enbart inhämtas från de nämnder och bolag vars verksamhetsområde direkt berörs av förslagen i den externa remissen.

Stockholm Business Region AB:s remissvar har i huvudsak följande lydelse.

Bolaget ställer sig i huvudsak positivt till förslaget till riktlinje för hantering av externa remisser i Stockholms stad. Det bedöms som angeläget att en gemensam och tydlig process etableras för att säkerställa en samordnad och effektiv hantering av externa remisser inom staden. En enhetlig ordning bedöms kunna bidra till ökad tydlighet gentemot externa aktörer samt till stärkt intern kvalitetssäkring av stadens yttranden.

Samtidigt bedöms vissa utmaningar kunna uppstå vid en strikt tillämpning av riktlinjen. SBR har, inom ramen för sitt uppdrag, att företräda staden i frågor som rör det regionala och nationella näringslivssamarbetet, bland annat genom samverkan inom Stockholm Business Alliance (SBA). I detta arbete hanteras frågor och remisser som ofta omfattar flera kommuner och regioner och där tidsramarna inte alltid medger samordning via stadens ordinarie remissprocess.

Det bör därför övervägas hur riktlinjen kan tillämpas med viss flexibilitet i de fall där SBR, inom ramen för sitt uppdrag och i samverkan med externa kommunala parter, behöver lämna yttranden eller synpunkter i eget namn. En sådan möjlighet bedöms nödvändig för att säkerställa ett effektivt och ändamålsenligt genomförande av det interkommunala samarbetet inom näringslivsområdet.

Bolaget tillstyrker förslaget till riktlinje, under förutsättning att tillämpningen möjliggör anpassning till de särskilda förutsättningar som gäller för stadens bolag med regionala och interkommunala samverkansuppdrag.

Stockholms Hamn AB:s remissvar har i huvudsak följande lydelse.

Bolaget ser därför positivt på att detta ska förtydligas. I ett samlat yttrande från kommunstyrelsen lyfts vanligtvis stadens huvudfrågor fram. För mottagaren kan även specifika synpunkter inom facknämnderna och bolagens ansvarsområden vara av värde. Bolaget vill därför lyfta fram vikten av att facknämnderna och bolagens yttranden följer med som bilagor till kommunstyrelsens yttrande.

Bolaget ser positivt på förslaget att stadens nämnder/bolag föreslås följa rekommendationerna i Regeringskansliets skrift *Svara på remiss – hur och varför?* (PM 2021:1) i syfte att stadens yttrande ska vara tydligt och klargörande. Fokus ligger på att endast lämna synpunkter på det som berör nämnden/bolaget samt följa remissens disposition och rubriker. Bolaget vill lyfta fram att utrymme behöver finnas för att lämna synpunkter på frågor som missats i remissen men som borde ha hanterats.

Stockholms Stads Parkerings AB:s remissvar har i huvudsak följande lydelse.

Bolaget har inget att erinra till det förslag som lämnats utifrån riktlinjen som tagits fram utan ställer sig positiv till att förändringen genomförs.

Reservationer m.m.

Exploateringsnämnden

Ersättaryttrande av Aron Modig (KD)

1. Att avslå förslaget.
2. Att därutöver anföra följande:

Som landets huvudstad utgör Stockholms stad en viktig remissinstans. Stadens mycket omfattande och kompetenta förvaltningar ansvarar för Sveriges mest folkrika kommun – landets första miljonstad mot slutet av 2025 – vilket innebär såväl bredd- som spetskompetens. Stockholms stads yttranden har med rätta tyngd i både utformning och tillämpning av ny lagstiftning.

I drygt ett år har styret arbetat med att ta fram en ny praxis för utformningen av svar på statliga remisser. Kristdemokraterna välkomnar till fullo den ursprungliga ambitionen om en separat och opolitisk bilaga till stadens sedvanliga tjänsteutlåtanden. Genom en förtydligad struktur utformad för att sakligt besvara remisser ökar stadens inflytande samtidigt som avgörande konsekvensanalyser underlättas på regeringskansliet. Det vinner Sverige på.

Detta konsultativa beslutsfattande är en grundsten i svensk politisk administration och något som vi inte har råd att begrava bakom politiska meningsskiljaktigheter. Därför förvånas vi över att Socialdemokraterna systematiskt förespråkat en politiskt författad och därmed partisk sammanfattning som inledning på bilagan, som ursprungligen avsågs vara opolitisk. Därtill exkluderas oppositionens reservationer från bilagan vilket inte kan anses anständigt ifall den tillåts bli en politiskt färgad produkt. Vi har tillsammans med övriga oppositionspartier lyft detta vid varje avstämning med styret utan att hörsammas. Vi motsätter oss å det starkaste detta fulspel.

Fastighetsnämnden

Reservation av Hansi Karppinen (L)

1. att revidera riktlinjerna enligt det som anförs samt
2. att därutöver anföra följande:

Det förslag till riktlinjer som nu är ute på remiss bygger på en ambition att skapa tydlighet och enhetlighet i stadens remisshantering, vilket i grunden är positivt. Samtidigt framträder betydande risker som motiverar den revidering vi föreslår. Den mest centrala invändningen gäller att den nya ordningen ger stadsledningskontoret och de politiska rotlarna ett avsevärt större inflytande över remissvaren än idag. När den samlade bedömningen ska formuleras centralt finns en uppenbar risk att facknämndernas professionella perspektiv inte får genomslag i samma utsträckning som tidigare. Det gör remissvaren mer politiserade och mindre förankrade i

sakkunskap och konsekvensanalys, vilket varken stärker kvaliteten eller transparensen.

En sådan centralisering påverkar också den demokratiska balansen. Det framgår i förslaget hur ansvarigt borgarråd ska kunna påverka remissvaren, men det sägs ingenting om oppositionens roll. Därmed riskerar remisshanteringens att helt spegla majoritetens uppfattning, medan alternativa perspektiv endast syns i protokollsanteckningar och alltså inte i själva remissvaret. Detta försvagar remissinstitutets funktion som en bred belysning av stadens samlade ståndpunkter och riskerar dessutom att underminera förtroendet för processen. För oss liberaler är det viktigt att stadens yttranden präglas av mångsidighet, insyn och respekt för oppositionens möjligheter att bidra.

Utöver de demokratiska aspekterna finns även oklarheter som rör ansvarsfördelning och kvalitet i den praktiska processen. Det framgår inte vem som ska ansvara för barnkonsekvensanalyser eller hur tunga expertunderlag ska vägas när rotlarna formulerar stadens slutliga ståndpunkt. Om grundliga fackmässiga bedömningar inte ges tydligt utrymme riskerar stadens yttranden att förlora sin sakliga tyngd, vilket i förlängningen går ut över både rättssäkerhet och kvalitet i beslutsunderlagen för de statliga och regionala aktörer som efterfrågar yttranden från staden.

En riktlinje för remisshantering bör vara ett verktyg som stärker professionalism, tydlighet och demokratiskt inflytande. I nuvarande förslag är dessa värden inte tillräckligt säkerställda. Genom att revidera riktlinjen i enlighet med Liberalernas förslag kan staden skapa en modell som både värnar fackkompetensen, säkerställer tydliga och transparenta roller och garanterar att oppositionens perspektiv fortsatt är en integrerad del av remisshanteringens. Det skulle ge ett mer demokratiskt och rättssäkert system som bättre tjänar stadens invånare och den offentliga förvaltning som förväntas tala med en röst som är både sakligt grundad och politiskt hederlig.

Förskolenämnden

Reservation av Åsa Nilsson Söderström (L)

1. Att avslå förvaltningens förslag till beslut
2. Att därutöver anföra följande

Förslaget innebär att stadsledningskontoret och de politiska rotlarna får mycket större inflytande på bekostnad av enskilda facknämnder, och därmed minskar också oppositionens möjligheter att påverka.

Oppositionens alternativa perspektiv kommer med detta förslag att synas först i protokollsanteckningar och inte i remissvaret. Det här förslaget riskerar således att centralisera remisshanteringens för mycket. När rotlarna och SLK får mycket större makt över remissvaren, bidrar det också till att fackförvaltningarnas inte på samma sätt som idag får genomslag och att svaret blir mer politiskt än professionellt. Det blir

således inte transparent vad som är politikens synpunkter och vad som är förvaltningarnas sakliga invändningar.

Det blir slutligen även oklart vem som ansvarar för barnkonsekvensanalys och hur tunga expertbedömningar ska vägas samman när den centrala sammanställningen görs. **Socialnämnden**

Reservation av Jan Jönsson (L)

1. att avslå förvaltningens förslag till beslut,
2. att riktlinje för hantering av externa remisser i Stockholms stad revideras med hänsyn till den kritik som anförs nedan, samt
3. att därutöver anföra.

Förslaget innebär att stadsledningskontoret och de politiska rotlarna får mycket större inflytande på bekostnad av enskilda facknämnder, och därmed minskar också oppositionens möjligheter att påverka. Oppositionens alternativa perspektiv kommer med detta förslag att synas först i protokollsanteckningar och inte i remissvaret.

Det här förslaget riskerar således att centralisera remisshanteringen för mycket. När rotlarna och SLK får mycket större makt över remissvaren, bidrar det också till att fackförvaltningarnas inte på samma sätt som idag får genomslag och att svaret blir mer politiskt än professionellt. Det blir således inte transparent vad som är politikens synpunkter och vad som är förvaltningarnas sakliga invändningar. Det blir slutligen även oklart vem som ansvarar för barnkonsekvensanalys och hur tunga expertbedömningar ska vägas samman när den centrala sammanställningen görs.

Stadsbyggnadsnämnden

Ersättaryttrande av Mikael Valier Furtenbach (KD)

Se ersättaryttrande anfört av Aron Modig (KD) under exploateringsnämnden.

Trafiknämnden

Ersättaryttrande av Destiny Zandi Lindgren (KD)

Se ersättaryttrande anfört av Aron Modig (KD) under exploateringsnämnden.

Utbildningsnämnden

Reservation av Jan Jönsson (L)

Se reservation anförd av Åsa Nilsson Söderström (L) under förskolenämnden.

1.

Äldrenämnden

Reservation av Margita Jacobsson (L) och Malin Frick (C)

Se reservation anförd av Åsa Nilsson Söderström (L) under förskolenämnden.

Stockholms
stad

Riktlinje för hantering av externa remisser i Stockholms stad

2026-01-26

Innehåll

Inledning.....	3
Syfte	3
Extern remiss	3
Avgränsning.....	3
Huvudprocess för hantering av extern remiss.....	4
Rotelorganisationens ansvar	5
Kategorisering/bedömning av extern remiss.....	5
Intern remittering av extern remiss.....	6
Formkrav på synpunkter	6
Stadens yttrande över extern remiss	7
Expediering.....	7

Inledning

Stockholms stad får varje år ett stort antal remisser från Regeringskansliet, andra statliga myndigheter, andra kommuner, regioner, organisationer och andra externa organ. För att det stadsövergripande arbetet med att besvara externa remisser ska vara effektivt och resultera i ett tydligt svar/yttrande från staden ska stadens nämnder och bolag följa *Riktlinje för hantering av externa remisser i Stockholms stad* med tillhörande tillämpningsanvisningar.

Syfte

Syftet med *Riktlinje för hantering av externa remisser i Stockholms stad* är att skapa ett större värde genom att effektivisera remisshanteringen och tydliggöra stadens svar på externa remisser.

Extern remiss

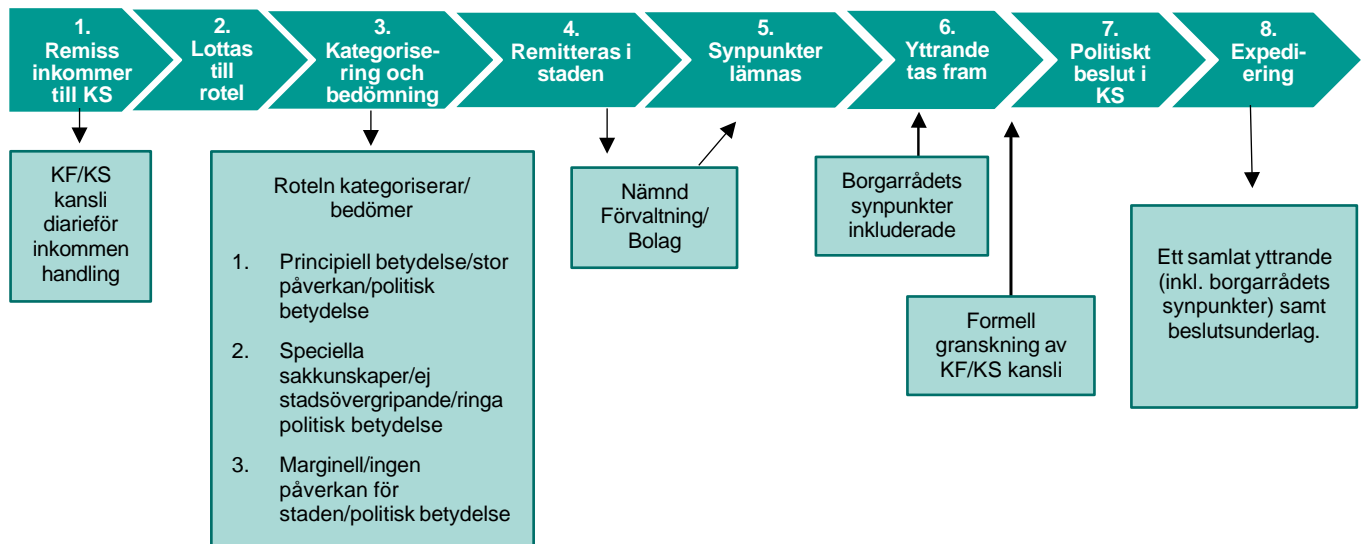
Med extern remiss avses remiss från Regeringskansliet, statliga myndigheter, andra kommuner, regioner, organisationer och andra externa organ som inkommer till Stockholms stad för yttrande.

Avgränsning

Riktlinje för hantering av externa remisser i Stockholms stad omfattar inte remisser där staden är part, från myndigheter inom Stockholms stad, inbjudan till samråd eller annan begäran om yttrande där särskilda bestämmelser finns i lag eller annan författning.

Huvudprocess för hantering av extern remiss

Stockholms stads hantering av extern remiss utgår från kommunstyrelsen. Om en extern remiss inkommit direkt till annan nämnd/förvaltning, bolag eller enskild handläggare ska remissen som huvudregel omgående skickas till kommunstyrelsen för vidare hantering.

Huvudprocessen för hantering av extern remiss består av följande moment:

1. Extern remiss inkommer till Kommunstyrelsen i Stockholms stad och registreras av KF/KS kansli i kommunstyrelsens diarium.
2. Den externa remissen lottas/fördelas av KF/KS kansli till föredragande rotel.
3. Roteln kategoriserar och bedömer den externa remissen (se avsnitt Kategorisering/bedömning av externa remisser).
4. Roteln remitterar den externa remissen för synpunkter internt till stadsledningskontoret, berörda nämnder och Stockholms Stadshus AB för det fall något av bolagen berörs.
5. Stadens interna remissinstanser lämnar synpunkter på den del av den externa remissen som berör deras verksamhetsområde (se avsnitt Formkrav på synpunkter).
6. Roteln tar fram ett samlat yttrande från staden utifrån inkomna synpunkter från stadens remissinstanser och inkluderar borgarrådets synpunkter. Yttrandet biläggs promemorian.
7. Politiskt beslut i kommunstyrelsen fastställer stadens yttrande över den externa remissen.
8. KF/KS kansli expedierar stadens samlade yttrande med tillhörande beslutsunderlag.

Rotelorganisationens ansvar

Den politiska organisationen (rotelorganisationen) förbereder ärenden till kommunstyrelsen och kommunfullmäktige. Föredragande borgarråd/rotel tar ställning till om staden ska svara på en extern remiss och ärendets fortsatta hantering samt tar fram stadens samlade yttrande (se avsnitt Stadens yttrande över extern remiss).

Kategorisering/bedömning av extern remiss

De externa remisser som Stockholms stad får för yttrande har olika dignitet utifrån remissförslagets påverkan på staden. För att säkerställa en effektiv hantering ska den externa remissen som inkommer till Stockholms stad kategoriseras och bedömas av föredragande borgarråd/rotel enligt följande fyra kategorier:

Kategori 1	Förslagen i den externa remissen har en stor påverkan på Stockholms stad, är av principiell betydelse eller har en politisk betydelse	A: Remisstiden möjliggör behandling av nämnd/bolag
		B: Remisstiden är för kort för nämndbehandling och anstånd har inte beviljats
		C: Remisstiden är mycket kort och anstånd har inte beviljats
Kategori 2	Förslagen i den externa remissen kräver speciella sakkunskaper som stadsledningskontoret saknar och remissen saknar stadsövergripande betydelse/har marginell politisk betydelse	
Kategori 3	Förslagen i den externa remissen har liten/marginell/ingen påverkan för staden	
Kategori 4	Stockholms stad är inte formell remissinstans, utan remissen besvaras på eget initiativ från staden	

Kategorierna och bedömningsgrunderna beskrivs och exemplifieras i *Tillämpningsanvisningar för riktlinje för hantering av externa remisser i Stockholms stad*.

Intern remittering av extern remiss

Huvudregeln är att synpunkter på extern remiss enbart inhämtas från de nämnder och bolag vars verksamhetsområde direkt berörs av förslagen i den externa remissen. Roteln ska göra ett urval för de fall antalet berörda nämnder och bolag är alltför omfattande.

Samtliga externa remisser som kommunstyrelsen svarar på ska remitteras till stadsledningskontoret, som tar fram ett stadsövergripande förslag som svar på remissen.

Om den externa remissens svarstid inte medger behandling i nämnd eller bolag kan synpunkter istället inhämtas genom kontorsyttrande.

Formkrav på synpunkter

För att stadens yttrande ska vara tydligt och klargörande uppmanas stadens nämnder/bolag att följa rekommendationerna i Regeringskansliets nu gällande skrift *Svara på remiss – om remisser av betänkanden och andra förslag från Regeringskansliet* (PM 2021:1).

Stadens nämnder/bolag uppmanas att i sitt remissvar till kommunstyrelsen:

- följa den externa remissens disposition och använda samma rubriker och/eller avsnittsnumrering som i den externa remissen
- lämna synpunkter enbart på de delar som berör nämndens/bolagets verksamhetsområde
- avge tydliga ställningstaganden:
 - avstyrker/motsätter sig
 - tillstyrker/instämmer i
 - har inte några synpunkter på förslagen i den externa remissen
- undvika att återupprepa den externa remissens förslag i större utsträckning än vad som är nödvändigt för att förklara nämndens/bolagets ställningstagande eller synpunkt
- undvika utförliga beskrivningar om Stockholms stads verksamhet i större utsträckning än vad som är nödvändigt för att förklara nämndens/bolagets ställningstagande eller synpunkt

Om nämnden/bolaget lämnar egna förslag ska dessa vara tydligt formulerade.

Stadens yttrande över extern remiss

Roteln tar fram stadens samlade yttrande utifrån inkomna synpunkter från nämnder och bolag och inkluderar föredragande borgarrådets synpunkter. Yttrandet biläggs kommunstyrelsens promemoria. Kommunstyrelsen antar yttrandet som stadens svar på den externa remissen. Huvudregeln är att kommunstyrelsens ordförande (KSO) är avsändare av yttrandet.

Expediering

KF/KS kansli expedierar stadens samlade yttrande, inklusive föredragande borgarrådets synpunkter, med tillhörande beslutsunderlag.